

د باران

انځور

صديق الله بدر

رونه

نداره

اکبر کرگر

Ketabton.com

Downloaded from: www.ketabton.com

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

کال: ۱۳۸۵ ل / ۲۰۰۷ ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: انځورونه که هېنداره
لیکوال: محمد اکبر کرگر
د چاپ تېراژ: ۵۰۰ یا ۱۰۰۰
د چاپ کال: ۱۳۸۵ ل / ۲۰۰۷ م
د چاپ ځای: د چاپخونې نوم، پېښور، پاکستان

ډالۍ:
گراني لور خانگي حنا کرگر ته چې ژوند يې د درد او کړاو
سره د مبارزې مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

د لیک پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلعي کې وو...

-ته څوک یادوي؟

-همدا چې عسکر یې نوم واخېست.

-څوک؟

-سربلند!!

په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو؟

-د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته اوس چوپ شه دلته عسکر گړي

چې خبرې مو وانه وري.

عسکر بیا بهر څو واري د سربلند نوم واخېست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر

و څو ځاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتي وروستی جمعه وه. تنکی غرمه لگېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دورو او خاورو ډک سړک نه په تنگو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. بنایسته د اوږدې کوڅې له نیمايي نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازه ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یو ستوی کوچنی کړکی پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د او سپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زورېنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پښو اواز واورېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغې نه وروسته په کوټه کې کښېناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنگو کوڅو څخه خاورین او د دورو ډک سړک ته راووتو. د پسرلي په لگېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانگړی اغېز درلود، خو بورېونوونکې فضا د ویرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردي کړي ول. مورېدواړه له تنگې کوڅې د سړک سوږورې غاړې ته راووتو.

موږ ته تم شولو سړک دورو او گرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او ناروښانه وه. کله چې به موږ تېر شو د دورو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځینو به بیا دسمال او یا د خادر پیڅکه تر سپرېمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې گرد او خاورې یې په سپرېمو کې داخلې نه شي.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو زه د سربلند كيسه كوم. هغه جگ نرى زلمى وو. نرى بریت يې دمخ د راوتلو بارخوگانو له پاسه د ليکاني د بنکلي خط په خير برېښېدل. بير او ښه بير وېښتان يې پر اوږو پراته ول. د چپه تنی خت يې په غاړه وو. شمېرلې خبرې يې کولې. په حساب گرېډه. په حالاتو يې خبرې کولې. له مانه يې د خپلې مينې رازونه هم پټ نه ساتل. د گاونډي پېغلې سره يې د خپلې مينې په باب ډېر څه وويل. هر وخت به يې د هغې خبرې کولې، خو دا وار يې ډېر څه وويل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډيو تلویزيون کې يې په کار پيل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالومیده، له خپله کاره او له خپلې مينې.

په خبرو خبرو کې د بس تمخای ته ورژدې شولو. بيا بيا يې د حالاتو یادونه وکړه. همدومره يې وويل: زموږ ډېر دوستان او ملگري يې بنديان کړل. ډير لانتي سړی دی. بېرحمه جلا دی... د وخت واکمن ته يې اشاره وه.

په خبرو کې د بس تمخای ته ورسیدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پاماني مو وکړه. په بس کې يوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له ليرې مې کاته چې يو وار يې بيا شاته وکتل. بېر سر يې د ولو په مينځ کې راستون کړ او بيا يې لاس وخواوه. په دې هيله چې ژر ووينو او بيا ووينو. گاډي حرکت وکړ، په دوږو کې ورک شو. گاډی پنا شو. هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بيا مو سره ونه ليدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همدا سې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پايڅو ته خوله رااچوي. موږ ځوروي. بنديانوي او شکنجه...))

له زمانخان کلا نه تر ميرويس ميدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنگېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره ځورونکې وه. په زندان کې مو بهر انگړ ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بويڼاک دهليز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بنديانو پايوزان راتلل او په وار به يې د هر چا نوم اخېست. ټول بنديان به خپلو نومونو اخېستلو ته غوږ ول. څو مياشتې وروسته کوټه قلف دهليز ته يوړل شوم. هلته په يوه تنگه کوټه کې چې ايله بيله څلور تنه به خوا په خوا سره ځايېدل، پريوتلو. سرباز يو نوم واخېست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند، سربلند!

خو د نامه ځواب چا ونه وايه لکه چې دلته نور سربلند نه وو، لکه چې سربلند هماغه يو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جگ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو د نامه په وړاندې څوک پیدا نه شول. ارومرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار څو څو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به څو څو وارې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلي ول؟ د دې تصور کول نو بېله او جلا خبره ده چې څنگه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناخاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنگو کوڅو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا وړاوه. هغه له لیرې مخ را وړاوه. لاس یې وڅوڅاوه. نه، نه، نه خو بس بېرته شاته راغی او نه خو هغه له تنگو کوڅو بېرته راووت. همداسې په تنگو کوڅو کې د تورتمونو... او ترگميو په کوڅو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملگری وو. له ماسره په دهمزنگ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخېست.

اوس یې هم یوه نښه له ماسره شته. د ډیرو خطرونو سره سره مې له لاسه ورنه کړه گوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم. ما د صمد خبره ونیوله ترې ومې پوښتل: بڼه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ما بنام یې هغه کوټې ته راننویست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د برېښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړې ول. په کالیو یې د وینو رټې پرتې وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لور پورې پخپله تحقیق (گروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کار کولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او برېښنا له امله خبرې نه شوې کولای. ډېر وروسته په خبرو راغی. څو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهوړ وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو. ما ترې وپوښتل:

څه یې ترې غوښتل:

صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او څو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي.

پوښتنه یې ترې کوله: وروڼه دې چیرې دي؟

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ملگري دي کوم دي؟ له چا سره روابط (اړيکي) لري؟ او داسې نور...

په اخيره شپه له وهلو گونگي شوی وو. په ډير کړاو يې په پنسل يو ليک وليکه. پر ما يې ټينگه وکړه چې هر ورو يې د هغه کورته وسپارم. هغه پنسل په گوتو کې نه شو نيولی. گوتې يې پرسېدلې وې، برېښنا يې گوتې پرسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر راننوت. هغه يې په څنگلو کې ونيو او کش يې کړ. او په زوره يې تور موټر ته پورته کړ. بيا راستون نه شو. ويل کېدل چې مرگ او وژلو ته بنديان له لسو بجو وروسته له کوټو ويستل کېدل او بيرته نه راستنېدل. ما يې ليک وپوښته چې څه شو:

- فکر کوم چې ليک به اوس هم له ماسره وي:

صمد له ځايه پورته شو. د کوټې په ديوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ايله بيله د سړي سر وررسېده. اخوا دې خوا يې وکتل بيرته کښېناست.

وی ويل: څوک نشته د کاليو غوټه يې را پرانېسته پرتوگ يې ترې راوويست. د پرتوگانې په غل بازي کې يې گوتې ننه ايستې. يوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) يې ترې راوويسته او ماته يې راکړه. ويل يې دا گوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر يې بيرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم بايد د هغه مور ته يې وسپارم. په کوچني ليک کې يې ليکلي ول:

گراني مورې. او د کور...

سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي واييم. ما نن شپه چانواړي کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پرېږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو وايې نخېست. هر څوک په ژوند کې يوه لاره غوره کوي. زه هم ديوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملگري ته مې ډيره مينه مخ يې د وروستي وار لپاره د دې ليک د تورو په وسيله ښکلم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جگو سترگو له تاسو سره په خوبونو او خيالونو کې.

د ليک په خلاصېدو سره زما ستونۍ وپرسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ يې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر راننوت. او صمد يې هم په توره شپه له کوټې وويست او بيا يې پته ونه لگېده.

۲۰۰۵ کال اپريل ۴

سپکاوی

د یکه (بله) زار له غږ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پیل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو یو سړی په چابکۍ د دېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کښېناست. مجلس او ټنگ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بیا چا د فضل نوم وانه خپست. راپاڅیدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کښېناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه څیرې ته یې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو متره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کښېناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کټه پاڅیدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ویلي ول او مرو چې د گواښ خبره وه. زیات کلیوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځایونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانان او د لېرې ځایونو سیل کوونکي او تر او تر بنسکار بدل. په ټولو کتونو کې ناستو کسانو یوه بل ته خولې نږدې کړې او گونگوسی پیدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د یوه زار په استاد هنرمند نه یې غوښتنه وکړه چې یوه چاربیته ووايي. هغه د چاربیته پر ځای د یا ټیک ستا په جبین دې نظم پیل کړ. ټنگ ټکور د مست او یاغي سیند پر سر په یوه لویه او پراخه دېره کې بیا روتق ونيوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سیند پر سر په لویه او پراخه دېره کې روان وو. د کښته او پورته درو څخه زیات خلک ورته راټول شوي ول. ډیر خلک ورته راغلي ول. لاندې د دېرې په لمن کې د کونړ مست سیند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاری کېږي او له خولې ځگونه باسي. د تورې شپې په زړه کې لکه تور بنامار په سینه ښوېده. څپو یې مستې غرغړې کولې. دېره د لالتینونو او گیسونو رڼاگانو سپین پرک اړولې وه. د سیند د سر یخ باد به کله هم په دېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به یې یوځای د ارمونې په پردو کې سر تاو کړ. خو د سیند په اوږده تراهه کې د شپو لامبوزن ټل والا به له وراهه چې لالتینونه به یې د شونتۍ د رڼاگانو په څېر په لاسونو کې نیولي ول د سیند پر ټبر به د دېرې له څنگه تېرېدل.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

خو د پخوا د پشه کال گرمی د ټنگ ټکور او سندرو او زونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کتونو ډېر اوږد کتار جوړ وو. دوه کتاره یو بل ته مخامخ جوړ ول. د پخوا او خوا رنگارنگ کتونه پراته ول. کتونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځینو پیارمې کلکې وې، خو ځینې یې ځولې. شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لگېده. یوازې لویانو د کت د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغېدل او یا به د تېر په پیڅکه او یا به هم په پړندو خاورو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به دواډه د خاوند د کوم خپلوان یا کومې کورنۍ پسې او یا د حلالولو لپاره خاوري د واده لپاره راووست او دېرې ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو او زونو به درزهار جوړ کړي. بڼا پسته ډېرې ډزې به یې وکړې. بڼه مې په یاد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپیان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شویو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخیست، بلکې یوازې د ادم خان د څرخانۍ، لیلا مجنون، رایبا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او بڼا پېرۍ نوم هم د مینانو په لوی قطار ورزیات شو، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بندیز نه وو، یوازې او یوازې د فضل په نوم بندیز وو چې دا مهال یې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

*** ** *

دومره مې په یاد دي چې د لومړني ښوونځي په دویم یا درېیم ټولگي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو. موږ ټول ترې ویرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه یا ټولگي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوی برجوړې کلا په مینځ کې چې د حکومتې رباط په نوم یادېده په لویه چوتره کې ناست وو. خو ټولگي به خوا په خوا ناست ول. د ماشومانو له هر ټولگي نه به د شاتو د مچپو په څېر د سبق بنگاري اوږدل کېدل. له هر ټولگي به یو موزون او از راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وایي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولگي په مخ کې په غوږېدلي څادر ناست وو. د حاضرۍ او ترقي تعلیم کتابونه به یې په مخ کې ایښي ول. او د هغو د پاسه به یې یوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ایښې وه. کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترگیو او بیا به مو د توت پرېرې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ویره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاگرد په سبق کې بند پاتې شو او یا به یې سبق بڼه نه وو زده کړې، نو لایق شاگرد ته به یې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو وارې وهل شوی يم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې بڼه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاگرد به مې بڼه نه شو وهلی. په کرار او ورو گوزارونه

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

به د دې سبب شول چې لغمانی استاد به په قهر شو راپا به خپده او د وهلو د بنوولو په بهانه (پلمه) به یې ماته لښته ونيوه او بیا به یې راته وویل لاس ونیسه ما به لاس ونيوه. د لاس په نیولو به هغه څو خرپه تیر کړل. زه به لولپه شوم او بیا به یې راته وویل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال یوه معموله کیسه وه، د هماغه رباط یا لوی کلا عادت وو. د رباط دیوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مینځ کې د لښتو روانو اوبو هم دا کیسه کوله. د وهلو او سپزلو کیسه به یې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لېشان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به یې ښه راتنه درشه نه درلوده، یا به یې د حکومت خریداری او بېگار ته غاړه نه اېښوده، نو هغه به د سپاهیانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنیت په ساده ظابط کې او علاقه دار به مجرم کس په سپاهیانو تارپه او داسې په یې واهه چې بیا به یې د چا خبره بنوروا هم نه تېرېده، نو زموږ بنوونځی هم په داسې یوه لویه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ هملته سبق ویلو. لغمانی استاد به په ډیر خوند درس راکاوه.

*** **

یوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وري) میاشت نیمایي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اینځر ونې خو بیخي ډیرې گڼې شوې وې. هوا توده شوې وه چې موږ د رباط په مینځ کې د تل په څېر کتار ودریدو. سربښوونکي د تل په څېر خپل نصیحتونه وکړل. په لمانځه اوداسه، عبادت، لویانو ته په درناوي، د سپو په جنگ نه اچولو، د ډبرو په نه گوزارولو یې ټینگار وکړ او له خبرو ورسته یې هر ټولگي موږون قدم پرېښودلو. د هر ټولگي لین (کتار) به تر لوی دروازي چې لس متره دنګه (لوړه) او پنځه متره سوروره (پلنه) وه نه وپجاړېده. دروازه ډېره دنګه جوړه شوې وه. پر سر یې یوه لویه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سیمې علاقه دار کښېناستلو. موږ چې به له دغه دروازي ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو یوه ورځ په دروازه کې څه بل شان گڼه گوڼه جوړه شوه. زموږ ټولگي د دروازي خوا ته ورنږدې شوی وو.

هلته لیرې د علاقه دار د میز نه لس متره لیرې یو سړي په وینو سره چاکو سره ولاړ وو او په یوه ساه یې چیغې وهلې. سپین تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه یې څو لویشتې راویستلې وه. هغه سپین تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وینو تک سور وو. سړي په یوه ساه چیغې وهلې. سپی به یې په پښو کې توغلیده. ژړل به یې او بیا به یې یو ناڅاپه په هغو مچانو چې په سر او تن یې راټول شوي ول غپ لگاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وینو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترگې یې سړي راوتلې وې. همدا یې ویل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

چانوارې (چارماري) كړئ. بل څوك مه نيسي. دا چينغې په يوه ساه ويل كېدلې. د ښوونځي ټول شاگردان ورته د سيل لپاره ولاړول لكه چې يو بل ښوونځي او يو بل درس پيل شوی وي. د دې كلي د ژوندانه درس وی، زموږ د كلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وینو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو يې ورته وويل. د كښېناستلو يې ورته وويل، خو زلمی لكه چې په سترگو يې سره پرده راغلې وي. همدا يوه كلمه په خوله اخیستله له چينغو سره به تازې سپي هم د هغه په پښو کې وکړونچېده او بيا به يې د ځان په مچانو غپ کړل. اورده قوله به يې وويسته او په پښو کې به ورته وتوغلېده. خو په وینو سور سړی لكه سرکاوته (سرکاوتن)، لكه ليونی، لكه جنون اخیستی، بېخوده انسان په سترگو نور څه نه ليدل. د چا خبره په سترگو يې د وینو پرده غورېدلې وه او له ځانه يې د بنيادم مستو وینو بوي خاته.

فضل د كوز كلي د يوه ډير بېوزلي نايي زوی وو، چې كړی ورځ به يی د خلكو په مزدوری کې تيروله. هغه په كلي کې د چا خبره چې نه د سر سيوری او نه هم په اسمان کې ستوری درلود. د كلي يوه مالداره سړي ورته يو كوته وركړې وه چې هغه پكې شپې ورځې سبا كړي. د فضل پلار گلو په يوه سترگه پوند وو. د چا خبره چې ورمېر يې هډوكي نه درلودل. د سهار د لمر څرك سره به يې بكس څنگ ته وو او د كليوالو هر ډول خدمت ته به يې ملا تړلې وه. لالهانده ژوند يې درلود. په كلي کې يې پوله پټی نه وو.

گلو چې به د كلي نور هلکان وليدل، نو په زړه کې به يې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. ليک لوست زده كړي، سبق ووايي او بيا به يې سره له دې چې په خپل كسب او كار شكونه ويستل، خو د كلي د نورو مالدارو خلكو په ليدو به يې ځان ډير كوچنی او سپك سپانده احساس كاوه. خو هېڅكله يې دا خبره په خوله نه راوړله، بلكې هر څه يې د تقدير كار باله.

خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې كېده. هغه نه يوازې په ونه جگ نری او ښكلی زلمی وو، له رنگه سپين وو، نړيو بریتو يې د مخ په كاسه کې زيب كاوه. په خوي او كركتر کې هم ياغي او د پلار په څېر مطيع (منونکی) او ايل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېيم ټولگي کې يې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملگرو نه ډېر مشر وو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډبرو غورځولو او نورو مستيو سرمستيو مشغول وو. ورو ورو يې د سندرو سره مينه پيدا شوه. د هغه په اواز کې خاص جادو يې اثر پروت وو چې كله به د غره په تړه يا بر او كوز كڅ کې د يکه زار غږ شو، نو ټولو كليوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندرې ووايي، نو چې كله به په كومه ډېره او يا هوجره کې چا بنډار جوړ كړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضل څو بنډار تش وو او چې ټنگ ټکور به پيل شو،

انځورونه كه هېنداره

محمد اكبر كركر

نو د هغه د بیکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پندې شوې وې، د فضل د خواږه او از د اورېدو لپاره به یې خپله ساه هم بنده کړې وه.

بناپېرې همدې او از «درخانی» کړې وه. هغه لا د دولس دیارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونی وه. هغې هم په کلي کې د بنکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور یوازېنۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنیوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پتو او کڅونو خاوند وو. د قلبو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه یې د بناپېرې څه؟ هغه د مینې لېواله وه. مینه چې ړنده وي په نورو هم د ړندو گومان کوي. مینه چې عقل نه پیژني، مینه چې هېڅ نه ویني یوازې مینه ویني. یوازې بله نړی، د احساس عاطفي دونیا، نو ځکه خو د بناپېرې مینه د کلي د یو ډېر غریب نایي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نایي وو، خو بناپېرې ته پادشاه (پاجا) وو. د هغه مینه ورته د شهزاده وه. مینه له خوار نایي څخه شهزاده جوړوي. مینه چې له غریب نه خاوند جوړوي، نو ځکه خو فضل د بناپېرې لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونیا د فضل په سترگو کې لیدله او فضل هم دا شان. نو ځکه خو کله چې به بناپېرې د کلي مخ کې ویالې ته ووتله، نو تر هغې به د بناپېرې منگی نه ډکېده چې فضل به په سپینو کالیو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د بناپېرې او فضل مینې او ازو انگازو ټول کلی پر سراخېستی وو. د هر چا د خولې او د ژبې سرول دواړو بڼه ځواني درلوده. دواړه د یوه کلي په تنگو کوڅو کې تېروېر کېدل او دواړو....

خو بناپېرې د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله. نه یې د ترور د زوی په پتو او قلبو فکر کاوه او نه یې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خیال ساته، خو د فضل او بناپېرې مینه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپیریال کې وده وکړه. پخوالي ته ورسېده، دواړه یې لوی کړل، دواړه یې مشهور او د کلیوالو د ژبې سر کړل. خو مینه توپان شوه سیلی شوه، سېلاب شوه او دواړه یې د نيزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سیند لاهو کړل.

*** **

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم څانبت او تنکی غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خید شوي ول. د پتو پولې یو گز بېرې ولاړې وې. بناپېرې هلته کښته په کوز پتي کې واښه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښته شوه. فضل د بناپېرې پتي ته ورنږدې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوگانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوېرزاوه. په تازي سپي یې وډاره. کالي یې ورته په ځان کې رېښه رېښه کړل او په دې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ډول يې د شنو غنمو او بېرو واښو د پسرلي د شرندي او ډکې ويالې له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلې مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چينغې يې وهلې- تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړي ول. سپي د هغه په پښو کې چنگل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوړنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينگل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوته او ليوني په خبر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخواوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بويناکې کوتي ته بوت، زولني يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وټپل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** **

سندرغاړی چې په رېږدېدلي او از په ځمکه ناست وو داسې مالومیده چې د سر وېښته يې نېغ ولاړ وي - هغوی چې سندرغاړی پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وېښته هم نېغ ولاړ ول - ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې او ښکې راماتې وې - ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پېښه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترگو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلې وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله پاس خلک، کټونه هم په وينو سره برېښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرگه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:

ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالگې دوروي. غواړي چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخېستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

زما تربرور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کيسه کوم. زما تربرور زما د کړاوونو، اندېښنو، خوښيو، او خوشاليو جوگه دی. دی څه بل شان موجود دی. که رښتيا راباندې وایاست دا ځکه عجيب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بيلېږي. هېڅ مې يوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شريک نه دی او نه خود وچکالی. په موسم کې راسره په اوبو لگولو شخړه کوي. دی يوازې راسره په حضر (کور) کې ملگری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو ځکه خو اوس اړيم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز دروسپړم.

هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوتي په لور راستنېږم، نو د بوتو او لښتو په مينځ کې قدم رااځلم. کله چې باران اورېدلی وي او يا د سهار پرڅه په بوتو پرته وي، نو زما د څنگل په لگېدو سم د واره په بوتو او پانو پرته اوبه په ځمکه پرېوځي. ناڅاپه مې گنده او خوسا پلاستيکونه توتي کاغذونه او د مړو سوري تر سترگو شي چې زموږ د کور په مخکې يې بيل کلي جوړ کړي دي چې د کوترو په څېر پکې مړې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خيړنې دروازې ته راوړسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جيب کې د کور د دروازې کونجې لا له مخه په نښه کړي وي لکه چې اوس زما د گوتو رگونه او ريښې د دې بويڼاک کور د دروازې کونجې هم پېژني او له نورو ډېرو کونجگانو يې بيلوي.

د دروازې په بېرته کېدو سره دې او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کېږي ترسپړمو کېږي. د پخلنځي او د دهليز بدبوي چې د خوسا پيازو د پخو خوراکنونو د خوسا شويو هگيو د بوي سره يوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سيزي. چټل دهليز چې که له يوې خوا تور زندان رايادوي چې لمر به مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شېبې يې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وي، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د گرد پتي په کونج کې بوساره رايادوي.

خو دا بايد ووايم چې هغه بوساره ډېره ښه وه ځکه دا مهال هغه ما ته د يادونو او خاطرو او د زلميتوب د رنگينو خاطرو جوگه ده ځکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم مورگانو گزمه کوله، خو بيا هم ماته د رنگينو خاطرو او يادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنيتوب مهال او د بوسارې تصوير ته د ذهن کړکۍ بېرته شي، نو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

سم د واره مې د هماغه تنکي زلمیتوب وختونه چې تازه (نوې) مې شونډه توره شوې وه را یاد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د گاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوساړې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې راښکلي او د هغې پسې به زه هم د بوساړې په مخ کې شین شوی وم او چې پر ما به یې سترگې ولگېدې، نو سم د واره به یې شیطاني خندا وکړه او په ټوکه به یې راته وویل:

نولیې بیا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خودې لاره څارله. ښه شو چې د یو کال غونډې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نیولي ځواب وویل:

ته خو نارینه یې ستا بوڅی بوڅی کېدل به ما رسوا کړي. بیا به دواړه بوساړې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډه کې سره یوځای کړل او بیا به مې په بې ټوله زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لگېدو به یې تونډې وکړه او په منت به یې وویل لکه چې زما د سر او مخ توپیر نه شې کولی او بیا به له بوساړې نه د گرد چاپېر په څارلو ووت.

ښه مې په یاد دي او ما ته د دې یاد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. یوه شپه د څوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. ډېرې او هو جړې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په یوه اوچت بام غاړه غړۍ شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوت.

خوزه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پانه ووینم. د دروازې په بېرته کېدو سره مې سم دم سترگې د لیک په پاکټ نښتې وې چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښې چې پوښته دي کورته راشي.

ان زما له راتگ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زړه مې نه کاوه چې د کوټې خړه او خیرنه پرده لیرې کړم. زما په ذهن یوه نااشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته گوري او په لوی سپک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځایه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خو زه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستي کالي لیرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه گرځي، خو زه بیا هم شرمېدلې د خپل ټټر له ویښتو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدلې چې هر وخت راته د پیره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خړپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دابه تاسې وپېژنئ. دا زما ترېور دی چې په نورو ځایو کې خوڅه چې ان په کیسه کې هم راسره دی. ده ته زه ترېور وایم دا ترېور ترېور دی. ترېور وژل کېږي

هم نه او پردي کپري هم نه بس نو د يوه داسې موجود په خبر له سرې سره وي چې تر څو ژوندي وي، نو تر بور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما تر بور هم زما په خبر يو شى دى. د هغه عمر له مانه کم دى، خو له ماسره يوځاى خو له مانه لږ وروسته را پيداشوى دى. او چې کله مې نښى او کين لاس پېژندلى دى، نو له هماغه شېبې يې شونتى را پسې را اخېستې ده او څوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل تر بور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوتي نکل به درته رادمخه کړم. کوته هم د دې کور يوه خونه ده. د دې کور په خبر يوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صايب روز کوتي ووايي هم کمه نه ده. خو توپير يې په دې کې دى چې هلته غواگانې هم لنگېدلې او د دنيا شيان به پکې پراته ول. هره کارروايي پکې جاري وه، خو دلته غواگانې نشته او نه هم داسې کورنۍ شته چې درې نسله دې پکې يوځاى واوسي يعنې پلار زوى او لمسى. خو په دې کوته کې يوازې زه يم او رښتيا يا تاسې به وپوښتى چې صايب روز يې لاشه دي؟

صايب روز زموږ د کلي يو کليوال بزگروو. ما ته به مې پلار ويلې چې هغه ستا تر بور دى. زه هغه وخت د تر بور په مانا نه پوهېدل. زموږ له کلا پورې وړاندې يې کوته وه، خو هغه يوازې په هغه کوته کې نه اوسېده، بلکې زوى او د هغه کهول هم ورسره وو او په يوه کوته کې به يې سره بيش باقو کاوه. وروسته يې لمسى هم په هماغه کوته کې رالوى شو. اوس چې په هرځاى کې وي بناد او اباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلى سړى وو. که چېرې د لاپو په سيالى کې ورگډ شوى واى، نو هېچا ترې نه شوه وړاى. هغه هم زموږ تر بور وو، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه ووايم، بلکې زه د خپل تر بور نه سر تکوم. خو بيا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوته د صايب روز له کوتي توپير لري.

يوه ورځ يې يو ملگري همپشه گل چې خوله يې هر وخت له خدا ډکه وه او چې هرځل يې ووينم ما ته خپل تر بور يعنې د اورگاډي په تمځاى کې شېر دل خان را يادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه رارسېدلى دى. اوس د گلونو په زرگونه ډوله پېژني او همپشه گل خو پرېږده چې د شېر دل خان د هرې غونچې په باب يو داستان لري. او په دومره خوند يې کيسه کوي چې د هزارو يکشې کيسې ورته هېڅ دي. همپشه گل د خپل تر بره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې يادونه کوي او په اروا پوهنه کې د هغه مهارت ستايبی.

يوه ورځ يې کيسه کوله چې يوه ورځ مې د هغه په هټۍ ورپېښه وکړه. شېر دل خان د وروتوځاى ته ورنږدې شو په داسې حال کې چې د گلو غنچه يې په لاس کې وه تيارسى.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وويل ته غلی کښېنه اوس د ايم پي صايب د راتگ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پيدا کړی دی. د هغه د کابل کيسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه گل ويل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په ليدو به بيا شېردل خان ته چا نه شوای ویلی چې پر مخ دي خو سترگې دي؟

خو کله چې به همېشه گل زما کوټې ته راننوت، نو د شېردل خان گلان به يې هېر شول. ارومرو چې زه يې هم پکې د شمندر روز لیوني په څېر ميندلی وم. همېشه گل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پيل وکړ. وی ويل: یو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بستري د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بيا يې په کنایې (اشارې) سره وويل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مينځو کې سره په اتفاق وایي. او بيا يې زياته کړه: څومره به ښه وایي چې که په يوځای کې راټول وای او په خپلو کې يې يو سيمينار جوړ کړی وای.

ماورته وويل که سيمينار يې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به يې کړی وای؟ همېشه گل وويل: ارومرو چې پرېکړه به يې کړی وای چې ټول مال دي په غنيمت يووړل شي او بيا يې زما د لوبې وسيلې ته هم پام شو. په خدا يې وويل: نام خدا دا کوټه نه ده موزيم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون میدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خدا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لا خبر نه وو چې د دې کور انگرې او شاوخوا د ډېرو څړيو مېړو کلي هم دي. ډول ډول کوټرې، مرغان، چينجی او نور گڼ حشرات او مېړي هم راځي. او پروسېکال چې شنو مچيو ځاله جوړه کړې وه، زما گاوندی، سوسن جانه يې په شونډو وچيچله، لکه چې د مچي هم زما په څېر د هغې سرې شونډې خونېدلې. خو زما گاوندی ياسين خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډيو په ياد راپورته شي، نو د خولې يې اوبه په وښکوراښي.

ياسين خان د خداى عجيب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه يې له پلاستيکونو او ټوټو څخه ډکه ده. له دروازې څخه د وېده کېدو تر تخت پورې يوه نری لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو ارومرو له نورو شيانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتښ پاسپورت له جيبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجيب مخلوق دی هره ورځ مازيگر تر لسو بوتلو پورې بير پر سر راړوي. په کور کې په يوه نيکر کې گرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوټرو، چينجيو او مېړو د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

فارم. له تاسو دې پټه نه وي چې زموږ د انگر ټولې مږې له ده نه ډيرې خوشاله دي. نوموړی په دې باور دی چې يوه حشره هم بايد مږه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق دی او واک يې يوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې ووايي زه خالق د دې حشراتو د لارښوونې لپاره گومارلی يم او د دوي ساتنه او لار ښوونه زما دنده ده. نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د کور په خوا کې گاونډی مس (آغلې/پېغلې) ماگې په بلی سرورښکاره کړي، نو د هغې سپی ورته وغايي، نودی پرې غږ وکړي:

- مس ماگې زما تر بور (سپي) څنگه دی؟ هو از ماى کازن؟

هغې ورته د خپل سپي د روغتيا ډاډ ورکړ، خوده ورزياته کړه:
د کاکا زويه کله به مېلې ته څو؟

خو له تاسو دې پټه نه وي چې د دې دوه تربرونو ترمينځ هم ښه رقابت ليدل کيږي. د دې دوو تره زامنو ترمينځ هم تربگني شته چې زما او زما د تربور او د هميشه گل او شېر دل خان ترمينځ تربگني يې گرد هم نه ده. ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماگې سره د ده تربور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه يې توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي او پرده انتقاد کوي او په غيا کې ورته وايي:

تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وايي چې زموږ غور ښکه چې زما او ستا د پلرونو نيکه وو. په ټول ملک کې يې يو نوم درلود، د دروندوالي او د اهلليت نوم، نو ځکه خو ټول انگرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر درناوی کوي او ته چې ډېر بدگوزاره يې، نو له تا يې لکې هم غوڅه کړه او دوه پښي يې هم او لکه څنگه چې د انگرېزانو پردي او غمښنگه پوتکي لرونکي بد ايسي، نو ته يې هم داسې وگرځولې چې نه خو دې لکې شته او نه دې په شاه وړې او بيا ورزياتوي:

وگوره او له ما يې زده کړه. وگوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځايونه دي. بيل ډاکتران دي او ان د خوب ځايونه مو پاک وي. خو ته اوس جزايي شوی يې، نو ځکه خو دې له موږ توپير کړی دی چې نه د زوی خوښ يې او نه د پلار، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانيو) هېچا ته خوله نه اچوله څوک يې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا پايڅې ته خوله اچوي او په اخير کې ورته وايي:

زه هېڅکله د بې لاري سړي سره چې نور بنيادمان ترې په تنگ وي مېلې ته نه ځم. ان په لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ يم چې نور تربوران راټول کړم او تا له خپلې تربگنۍ وباسم.

ارو مرو چې ياسين خان به ورته وايي چې:

بد ځلځلي رښتيا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدگوزاره نه يم، بلکې دا د بزنس (سوداگرۍ) د ونياده او نن خو انگرېزانو ټوله د ونياده بزنس (سوداگرۍ) ايله کړې ده او ورزياتوي چې:

((بزنس از بزنس کف اف تېي از کف اف تېي)) او بيا ورته په پای کې دليل راوړي چې زما د انگر څرې مږې خوارې مه بوله دا به ارومرو زما په کار شي. گوره شنې مچۍ مې

څنگه په کار شوي. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر يې وچيچله او له شونډو يې ورته نغاره جوړه کړه. داسې بايد دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره بايد ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د گاونډي او د هغه د کاکا د زوی کيسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځنې د يالوگ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واړه يو بل ته غايي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.

خو له تاسو دې پته نه وي چې ما هم يو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې گواکې زما تر بور هم زما د تره زوی دی. کوم تر بور چې زه يادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنگونو کې رالوی شو. او د سهار چای به يې هم د پلار له بڼې سره څښه. هغه شپون وو او ټول عمر يې په شپنۍ کې تير شوی وو. بڼه مې په ياد دي چې کله به د چا څر به مېږه د هغه په رڼه کې ورگډه شوه، نو بيا به يې له واړه ترې سر غوڅ کړی وو او لږمون به يې ورته اومه خوړلی وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بيا يې د خپلې مېرمنې سره اوقات (حلق) دومره تريخ شو چې بڼه يې اړه شوه چې سر پوښ ټوپک راواخلي او په وېدو يې پر مغزو وولي.

خو زما تر بور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره يوځای پيدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او يو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولي. دی په بېلابېلو څېرو کې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سيوري. دا سيوري ان د وريځو په ورځو کې هم د سيوري په څېر له ماسره غبرگ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او گندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چپرلو پيل وکړي. هېڅ مې خپلو رنگينو يادونو ته نه پرېږدي او چې کله په مځې يادونه د زلميتوب مينه، د دنګې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي سم له واړه مې بيل بيل اوازونه تر غوږو شي. د مينې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اورېدو مې ستونۍ راوپرېسېږي په قهر جن غبراته ووايي: - بيا دې څه مور مړه ده چې ستونۍ دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې؟ ورته وایم:

زه نه ژاړم. خپه هم نه يم، خو حق لرم چې د خپلو يادونو، سوچونو او خيالونو سره يوه شېبه راز ونياز وکړم. دمه جوړه کړم. بيا راته په جگ اواز وایي بڼه نو ستونۍ دې ولې پرېسېدلې او ډډ شوی دی؟

خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د يوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وایي:

نو پلارجانہ تہ څنگہ یی؟ ناروغہ خوبہ نہ یی؟ پہ ځان دې پام کوه سپورت (ورزش) کوه او د سرک پہ مینځ کي مه تېرېږه چې موټر دې ونه وھي.
زه ورته څه نہ شم ویلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډډ او از وایم دا زما ستونی نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونگره ده. کله کله چې هغه ډډ شي، نو بیا د او بو په څېر لاره کوي.
خو زما تر بور ما ته بیا هم ټینگار کوي وایی چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:

عجیبه خبره کوي. زه څنگه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستونی زما نمجنې سترگې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انگازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترڅ کې چې د خپل تربره سره په شخړه یم. ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یو بل بې مانا او مهمل نومونه اېښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تر بور چې کله ما وویني چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستونی راوپر سپړي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. ورو څادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له برېښنا جوړ سیوری د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک تړلې دروازې، گډې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلې پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۲۰۰۸_۷

دردونه کړاوونه

د تابوت له یوه چاود څخه مې پر باران وهلې نمجنه ځمکه له ورايه سترگې ولگېدې. توري خاوري ډېرې شوې وې. دوه کسانو چې يوه د تابوت بر سر او بل يې کوز سر نيولی وو، يوه بل ته وويل:

قبر به يې تيار کړی وي؟

بل يې په ځواب کې وويل: هو قبر تيار دی، ځمکه پسته ده، دا خاوره زموږ د ملک په څېر سخته او ډېرینه نه ده چې کندنه پکې هم سړی له پینو وغورځوي. قبر تيار دی او بل تن يې ورو په غوږ کې وويل:

گوره چې په ملا صيب هم تينگه وکړې چې اوږده سورتونه ونه وايي. يوه لنډکی سوره به بس وي ځکه چې هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځورېدو سبب به شي. او بيا يې تينگار وکړ: گوره دېته دې هم پام وي چې د ملا په دوعاوو مړی نه بښل کېږي.

په داسې حال کې چې جنازه هم په درنگ ساعت کې قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او پړندو خاورو ډېرې له ورايه برېښېده. قبر کښوونکي له ورايه ستري ستومانه برېښېدل. ټول غلي او چوپ ول. يوه قبر کندي بل ته وويل: هاغه ده جنازه يې راوړه. بل وويل: مړی بختور دی چې سړي په کڅوړه شو او د دې کړاوونو نه بې غمه شو. ورکه دې دنيا شي نه په راتگ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملگري يې توبه وويسته.

ټول غلي او چوپ ول. څو کسه په خپلو مينځو کې سره پسېدل. ډېرې زياتې خبرې نه وې، خو يوازې ملا په زغرده اواز خبرې کولای شوې او د قبر د جوړولو او تراشلو په باب يې لارښوونې کولې.

زه چې په تابوت کې څه د مړينې ورهم وهلې وم او څه هم د يخنی له امله رپېدم حيران وم. پخوا مې اورېدلي ول چې د مړي ډېره يخني کېږي. دا رښتيا خبره وه، رښتيا چې ډېره يخني مې کېده. ژامې مې رچېدلې، لړزېدم، خو کله چې ژوندی وم په دې راز نه پوهېدم. زه يوازې رېږدېدل. يخني او ساړه يوازې همدا زما برخليک ول. بل څوک پرې نه پوهېدل. بايد پرې پوهېدلی هم نه وای. زه په يوه سپين کفن کې نغښتی وم. ټولو راغليو کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدل چې دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پايښته ده. ژر هېرېږي او کومه ناشنا او يا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندنې او ستاينې حالت دی. بس مرگ مرگ دی که په حقه وي او که په ناحقه. خو يوشی پکې لکه د لمر څر گند دی چې هرڅوک لکه

څنگه چې يوازې راځي همداسې يوازې درومي او زما له يوازېتوب سره خو لا نورې
ډېرې کيسې هم را يوځای شويدي.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنگ ساعت کې څو کسو په ورو او کرارې سره زما
تابوت د خاورو په ډېرې کېنوده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې يې تړلې وې را
نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې يې څادرونه او پري واچول او په کېنسته کولو يې
پيل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ايا قبر خو به تنگ نه وي؟
يوه ځواب ورکړ. نه! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځايېږي.

ملا وويل: ورکېنسته يې کړئ بسم الله! مړی د ښنې دی. اوس دې خدای وښيي. نن يې د
گور شپه ده. په يوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او يوازې ولاړ.
ملا يوه کوچنۍ ډبره راواخېسته يوه بل ولاړ تن ورته ورکړه گرد او خاورې يې ترې پوه
کړې او بيا يې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم يا خدای ښلي نوم څه دی؟

خوا کې يو چا ورته وويل: مساپرخان! ښه نوم دی مور ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر
يو. د مور نوم يې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وويل: بختۍ. او وروسته يې د مړي د
پيدايښت کال وليکه. د مړينې پوښتنه يې هم وکړه، وی وېل: ده کله خپل کلي پرېښی
دی؟

يو چا ورته وويل وړم کال. ملا وويل: بس نو د مړينې نيټه به يې هم له هماغې نېټې
وکارو. که خدای يې په هغه دنيا کې له خپلو اقاربو سره ليدنه کاته وکړي ځکه له کله نه
يې چې کلي او چم گاونډ يې پرېښی دی. مړينه به يې هم له هماغه نېټې وشميرو. کېدای
شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره يوځای کړي او کېدای شي په هغې دنيا کې
بیرته هلته ولاړ شي. بيا يې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډبره يې زما سر ته کېښوده.
داسې چې دې ډبرې هم زه لږ څه ځورولم او زما پر سر يې فشار راووړ. بيا يې غږ وکړ
دوعاو کړئ چې خدای بې وښيي!

بيا يې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمينځ چاکونه يې په خټو پټ کړل. نا
ځايه يو وار بيا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما ليدلی وو دا هماغه کال وو چې
ما خپل کلي کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله
به مې د رڼا څرک وليده. تيرايستونکی او غولونکی څرک لکه سراب داسې خو دا وار
تورتم ټوله شاوخوا ونيوله. ان تر دې چې سپين کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر
در بهار شو. د بېلچو په لاستو يې د قبر پرندې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بيا يې د
قبر پر مينځ شنه کبل کېښودل.

ملا هم يوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته يې زما دکړو وړو په باب حاضرينو ته وينا وکړه. سملاسي يې ورسره دا خبره هم ورغبرگه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې ارواښاد ته کړکۍ بيرته شي او هغه به د بلې دونيا له ډېرو شيانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا روانې وې چې يو بد شکله او د څوکړې ږيرې خاوند له کيڼ لورې د دېوال په کړکۍ کې را څرگند شو. وی ويل: بڼه چارې! مېلمه لکه چې نوی راغلی يې؟ بڼه شو چې راغلي. دا کور درته د مخه جوړ وو، ولې دې ناوخته کړ. بايد لا د مخه راغلی وای. خو خير اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به ووينې، له پېښې تېښته نشته.

اول خو وووېرېدم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر و خوځاوه. هغه زياته کړه: ملا صيب ستا په سر پاس پر ځمکه بڼه خبره وکړه وگړي (خلک) يوازې زيرې، يوازې ژوند کوي او يوازې مري. يوازې فکر کوي، يوازې انگيري او هر يو ايکې يوازې دی. نړۍ موسکا يې پر شونډو وگرځېده، مخ يې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لگيا وو حاضرین په خپلو مينځو کې يو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره يې دومره مينه نه ښودله لکه چې همدا يې يو بل ته ويل: ملا صيب ولې نه بس کوي هسې بېځايه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځايه دي. دا خبرې اوس د مړې په درد نه خوري. که هغه بڼه سپرې وو هم به ورته وښايې او که بد سپرې وو، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خو زه بيا يوازې شوم. يو ځل مې تکل وکړ چې پاڅم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولگېده بېرته پر بوتم.

زه يوازې وم په رښتينيې دونيا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه يوازې يم لکه نور چې يوازې دي. لکه هر يو چې يوازې دی، خو دا نه مني چې يوازې دی. خو زه ځکه د يوازېوالي وایم چې زه اوس پوهېږم چې يوازې يم.

*** **

کله چې ماشوم وم. مور ټول به په يوه چرگۍ راټول وو. مور ټولو به د پلار سترگو ته کتل چې هغه خوابدې نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول ورونه او خويندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هر څوک به په خپله لاره درومې او هر يو به يوازې او گوښې وي. او کله چې په ډېرو او يا د ژمي په ورځو کې پیتاوو ته ناست وو. ترونه، وروڼه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مور و پلار خپلوانو، هم له مور سره په ناسته کې يو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې گواکې مور يوازې يو. خو حقيقت دا وو چې مور هر يو يوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټيات دي هسې بابيزه خبرې دي. خو پر دې لا زموږ سر نه خلاصېده چې دا يوازېتوب دی. يوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په يوازېتوب کې

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځینې هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بیله کړه. څوک ورک شول، څوک سېلابونو یووړل. ځینې نور له توپانونو سره یوځای بوږبوکې. شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره یې ورکه کړه له گړنگونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. لیوانو وخورل، تری تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پردیس او مساپر شوم. پر کلي د جنگ او تاراک کلونه تېر شول. د گوليو او باروتو په دندو کار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک یو د بل په لټه کې نه شول. هېچا د یو بل پلټون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر یو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بیله کړه او دلته راوړسېدم.

اوس دا دی ایکی یوازې په دې نوي کور کې مېلمه یم. ملا هم د قبر له پاسه څادر څنډه وهي. دوستان او اشنایان مې هم چاری او بېلچې پر اوږو ږدي او شاه رااړوي. دوی ځي او روانېږي، یوازې مېرمن مې د پښو شناختو ته کښېنې او همدومره وایی. زه دې یوازې پرېښودم. ته ولې یې وخته یوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ویلي ول چې زه یوازې مرم. یوازې، بیخې یوازې. همدومره مې ورته وویل: خو هغې پر قبر اوبنکې تویولې او په خپلو اوبنکو یې زما د قبر د نامه د غوټې کبل خرېبول بیا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. یو بوډا سپری چې د شونتۍ ډډه ورسره وه را بنکاره شو. پوښتنه یې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بیا یې د خپل تپوس ځواب پخپله ووايه:

- نه نوی نه دی. اوس زور دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخوانی کور دی اخوا وگوره. ناڅاپې بیا یوه کړکۍ بیرته شوه. په یوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله ورو ورو د کړکیو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ یوه جلا او نوې دنیا ښوده. په یوه کړکۍ کې جوتهېدل چې:

هلته څو ماشومانو په وستل کې یو بوډا سپری روان کړی وو او په غاړه کې یې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مینځ کې غځېدکی وو. له دواړو خواو کورونو څخه نارینه ښځې او ماشومان په بلیو را بنکاره شوي ول. نارینه وو چې خپل ځانونه د بلیو تر څت پټ کړي ول یو یې هم تر سترگو نه راته. یوه ماشوم چېغه کړه.

جنگ ته دی منصور روان نه توپ او نه تفنگ لري

نه د توري شرنګ لري نه د زغرو پرک لري...

بیا یې یوه وویل: دی قصاص ته بیایی...

زه حیران شوم او ان د تن مړه وښتان مې نېغ ودرېدل.

ده نو څه گناه کړېده؟

- دی باید اول پانسې (په دار) کړی شي بیا به وروسته په خپله گناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېچا ته د سزا له مخه هغه ته د گناه راز نه ویل کېږي، خو ده گناه کړې

ده. گناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدی په مرگ محکوم دی. هغه مرگ ته بیایی،
حلالولو ته بیایی، قصاص ته بیایی. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندي وکتل:
- دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن
کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کې دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی.
یوازې انسان په مرگ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایی، قصاص ته او په بیا بیا مې دې
شعر په غوږو کې انگازې وکړې.
جنگ ته دی منصور روان
نه توپ او نه تفنگ لري
نه د زغرو پرک لري
او نه د تورې شرنگ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه
کاوه، چوپتیا لاسې وه. پاس اسمان نه وو، ستوري هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه
وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنگ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنگ
لري زمزمه او رېدل کیده. په ټول وستل کې هره کړۍ. او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه
...

هغه راته پېژندوی سړی برېښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل... هر یو یوازې
پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده. ډېر کسان وروسته
راوان دي. موږ لږ د مخه راغلو. موږ هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بیله وه.
هرچا خپله چاره لټوله. موږ هم سر په سیوري کې او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را څرگند شو. لاسونه یې بوندي ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په
ځمکه ښو بیده. په وینو کې رغېده. هغه هم قصای شوی وو. ده لاسونه پښې، سترگې
او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لړۍ ډیره اوږده ده. چینګ داړې چې له کینې کړۍ خپل سر را ښکاره کړی
وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو څوک لرل، خو
هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړۍ ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر څوک
یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خور و وور کلی، لوی او زور ښار، هلته یوه نړۍ یوه د دنیا
چې له ژویو او وگړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول. ټول په مرگ
محکوم ول. ټولو د همدې یعنی مرگ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نااشنا
منظره وه. تر کومه ځایه چې سترگو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو
منظر دی. د ژوند یو انځور دی. د یو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر....

بيا په سوچونو کې ډوب شوم. ياد ته مې راغله چې يوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرگۍ دا خبره وکړه چې زه يوازې يم، زه له مورې يو تن زېږېدلې يم، يو وار زېږېدلې يم. يوازې په خپلو کاليو کې راپورته شوی يم. په خپل نامه را لوی شوي يم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخنډل او وی ويل: ته څنگه ځانته يوازې وايی؟ مشر زوی مې وويل: پلار لکه چې خوب ويني؟ منځوي زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودايي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به يې هم نه مني ځکه چې هغوی ته يې منل سخت دي او يا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعيت دی چې زه يوازې وم او اوس مې لا پخوا مړوم يا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د يوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه مني چې زه مړ يم. زه پوهېږم چې زه يوازې او مړ يم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له نښۍ خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سپرې چې تيلي څراغ يې په لاس کې وو په هيټي اواز راته وويل: پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوپه سپرې تېر نه باسي. د هغې دنيا خبرې اوس تللې دي. ته يوازې نه يې. ما يې ځواب ور نه کړ: يوازې د هغه خبره مې واورېده. درنگ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر ليرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سپورې په څېر له ما ليرې شو. هغه پخپله يو سپورې وو که څه هم د سپورې لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غريز انعکاس څخه يې همدا يو شې اوږېدل کېده. يوازې يو شې ... خو پخوانی سپرې د شونتۍ له رڼا سره بيا را مخامخ شو وی ويل: دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوروي او ترڅو به د خلکو په سترگو کې خاورې شيندي؟

يو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتۍ والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په يوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سپورې چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تېرېښکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره گرځوي چې خپل جلاوالی وښايی.

«ما درته د مخه ويلي ول چې ته يوازې يې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله يې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دنيا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، يوازې يو عذاب در سره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ يې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم يې چې بايد وی زغمې او وي گالي کوم چې ته يې ويني، تا وزغمل او يا ته يې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بده او تنسته کې لکه د اوبو پوکاني، لکه د باد

بربوره کی لکه سیلی تیر شو او تېرېږي، خو تلل (وزن) کولی یې نه شي چې خومره دروند وو ...»

خپلې خبرې اوږدوي وايي: ایا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته یې؟ ارومرو له ځانه سره ناخبره یې او داوسني ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پر یو بې پتې او بې نښې ځای کې پروت یې. تا خپل هویت له لاسه ورکړی دی، داسې لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته یې هم نه لرې. نو راځه همدلته پرېوځه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی یې. ته په داسې تله کې پروت یې چې یوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته ته یې، هېڅ او هېڅ مساوي او یو برابر درې.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قومیان، همزولي او کلیوال مې وراسته هډوکي ولیدل. یو یو مې پوښتنې ته راتلل. په همداسې شپږو کې مې خپله اروا لکه خپسې سپېره رادننه شوه، ژبه یې بنده بنده کېده ... ویل یې اوس کور وکلي ته ارامي وه. ستا خیرات یې کړی وو. د جمعې شپه یې کړې وه، ډېر کلیوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوعاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انګولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغلیو سره ستا لاس نیوه (فاتحه) اخیستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په یوه کونج کې پروت وو، امسا یې دېوال ته ولاړه وه. دوعاوې یې درته کولې، ستا فاتحه یې اخیستله. بوډی مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوعا په ټغر ناست ول. هغوی همدومره وویل: «هغه دې خدای وښيي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو یادونه کوله. د وروستي ځل لپاره یې ستا یاد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مینځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه یې نه لیدم، خو دومره یې ویل: هغه یوازې دې نړۍ ته راغلې وو. یوازې لاړ. یوازې ...

د یوازې غږ همداسې له ټول کلي کوره پورته وو. دلته په هدیره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د یوازېوالي نښه ده. همدا غږ له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه. د قبر له دیوالونو. په بهر چم او گاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شویو وگړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په گوته لیک کړی وو او زما سرته یې اېښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا یو اواز د یوازېتوب بیا بیا په ورو ورو زما اروا د هغه

سيوري په خپر د لمر له وړانگو سره چې د کړکۍ د هېندارو له لارې را ننوتې وه يوځای شو او يوازې يې د يوازېتوب کړ او ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کيسه يې په بيا بيا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخليک د ويلو ټينگار يې وکړ. زه يې هماغه ډول يوازې پرېښودم. زما له څنگه ناڅاپي تری تم شو.

همدومره يې وويل: نور زه او ته هم سره جلا يو. خوب يوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نيمه برخه وي. د واقعيتونو انعکاس وي. همدا يې وويل: بيا مې نه شي ليدلای زه درنه لارېم د خداي پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د شگو کوټ

دېره لکه اوږده تراړه، لکه د يوه ماشوم شلېدلې تنې داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانی زور جوتمات ولاړ وو. د جوتمات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. يوه تمبه پي د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جوتمات د بام ناوه کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې دېوال هم د جړۍ او بارانونو په وسيله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار ښکلی وو. هغه ډېر دنگ چنار وو. دومره چې چا به يې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به يې له سره لوېده. د چنار دنگې لښتې له اوچت غره له قد سره سيالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لويي او عظمت نښه وه، خو اوس يې ډېر چينجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شیرينه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شگو کې په لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جوتمات چې خلک به ورته په پاتکو (زينو) ورختل او لمونځ به يې پکې کاوه. د هغه شاته يې د اينځرو گڼې ونې ولاړې وې. اينځرو پانې کړې وې، ښې گڼې پانې يې کړې وې. پانې يې ډېر گڼ سيوري جوړ کړې وو. د پانې تر مينځ ډېر ښه بوي تر سپرمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اينځرو ونې چې تازه پانې وکړې، نو گل هم کوي او دغه گل هر چا ته ځان نه ښايي، بلکې يواځې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه گل په سترگو ليدلی شي. خو شیرينه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سيوري او په شگو کې خيالي لوبو کولو ته خوښ ول.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

لویه ویا له وچه پرته وه، خو له ویالی لاندې شپله یا خوږ په شرک او زور سره بهېده. شگې په ویا له کې ډېری پرتې وې. د ویالی بند سیلاب وړې وو، خو د ماشومانو لوبې څه وي؟ پړندې شگې به بې ډېری کړي. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شگې په لاسونو بڼې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوې دي، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینګه ده، دانه وړانږې، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:

نو چې داسې ده چې او به هم راشې وړانه به نه شي؟

اوبه نه رائي، اوبه دلته څه کوي؟ لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟

او هغې به ورته بالمقابل وویل: ته هم لیونۍ یې، ته هسې اوتې بوتې وايې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شگې واچولې. بڼې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینګه ده؟ دانه وړانږې. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونګره ده او دا زما....

د شگو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دنیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوی هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوی لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوی ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاڅه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په گرمۍ کې توده برو راوالتو. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکړک چنډه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شگو کې پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خیره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو مانیو تلوسې پر مخه اخیستې وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوږ په درنگ ساعت کې زورور څرې سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترګې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له مانیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چرونو کې هم ونه میندل شول.

لندن، ۲۰۰۵ کال د اپریل ۳ نېټه

د هغه سيوري په نوم چې يوازې بتوب ته مې نه پرېږدي

انځورونه که هېنداره

لامې د ټولې ورځې د سترپيا له لاسه سترگې نه وې ورغلې، په درنگ شېبو کې د لنډ عمر ټوله تنسته راټوله او بيا خوره شوه. شپه تر نيمايي اوښتې وه، سکوت او چوپتيا پر هر څه لاسې وه. ما يوازې د خپل زړه درزا اورېده، احساس مې کاوه چې زما د تورتمې کوټې دروازه بېرته شوه بې له اجازې او ټک ټک بېرته شوه. زه وپېس نه وم، وېده هم نه وم. په يو بل شان حالت کې د خوب او بيدارۍ ترمينځ حالت کې، د خوب خپسکه مې په ستوني ناسته وه. هرڅومره چې پېښې خوځوم نه يې شم خوځولى، ټول تن لاسونه او پېښې مې په زنجيرونو تړلي دي. زړه مې تنگي کوي. ساه مې بنده بنده کېږي، خو د دې وس نه لرم چې ځان و خوځوم، ژبه مې گونگه ده. په تنه او بنده ژبه هېڅ نه شم ويلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پېټې د سپکولو ستونزه د واره مې په مړۍ زور اچوي.

کوټه تياره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنگه او تورتمه کوټه چې هرې خوا ته پکې کاغذونه او کتابونه دلۍ پراته دي. د دې دونيا پر سر يوه قبر ته ورته ده. يوازې د کوټې د پنډې پردې له ترازۍ د لندن د بې باوره اسمان د سپوږمۍ رڼا په کوټه کې لاره کړې، او په دې ډول يې د کوټې د تورتم زړه چولى وو. شپه له پخوالي تېره وه، خو په دې حالت کې مې انگېرله. فکر کوم چې يو بنيادم يا د هغه سيوري يا د هغه روح په يوه ماشومه خپره کې له اجازې پرته کوټې ته راننوخې. ورو مې د کټ پښو ته درېږي. زما د تړلو پښو غټه گوته يعنې له کومه ځايه چې ساه اول په وتلو پيل کوي نيسي او ټينگار کوي:

راته وايې - څو واري مې درته ويلې ول چې ما ته د لوبو يوه گوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دې نه کړه نه، نه. دوه نانځکې (گوډۍ) مې درته ويلې وې، خو تا ما ته هېڅ جوړې نه کړې. ما پرې لوبې کولې، ما په بخملي ټوټو کښېنولې، خو تا دا کار ونه کړ. ما داسې گوډۍ (نانځکې) غوښتلې چې واده يې ورته وکړم او نور ماشومان يې هم سيل وکړي، خو تا هسې سر و خوځاوه او جوړې دې نه کړې. اوس زما د نانځکو ټوکړۍ تشه پاتې ده او زما د نانځکو (گوډيو) خيالي کور هم تالاولا دی. ټوکړۍ يې هم تشه پاتې ده، اوس نه پوهېږم چې چېرته ده اوس لا درکه ده....

خو په بنده ژبه مې ورته همدومره وويل:

د نانځکو (گوډيو) جوړول گناه ده، زه يې د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنگه جوړېږي. خیر دی اوس د نانځکو (گوډيو) جوړولو وخت نه دی، بيا يې په ټينگار د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

پښې له غټې گوتې له کومه ځايه چې ساه له هماغه ځايه د وتلو حرکت پيل کوي ونيولم،
راته وويل:

خير چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاره يو ښکلی انځور، ورته مې وويل:
ايا ستا انځور وکارم؟

د حيا پرده يې پرمخ خوره شوه، وی وويل: نه، نه...

خو يو انځور، ورته مې وويل:

گوره يو خو زه انځورگر نه يم او بله دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه
عاجزه دي. کاشکې زما په گوتو کې داسې متره وايي چې دا کار مې کړی وای. له بده
مرغه چې نه يې شم انځورولی ځکه چې زه انځورگر نه يم.

- «زه پوهېږم ته ښه انځورگر يې. زما انځور کښلی شي خو نه يې باسې»

- باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه
يم

بيا يې زما د تړلو پښو غټه گوټه و خوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته يې همدا نن
و کښه ځکه چې زما ورته ډېر ځله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسوي ما ته به
يو ثبوت وي. زه يې دې ټول عالم ته ښاييم. ټول چم گاونډ ته او ټولو خپلو پرديو ته يې
ښاييم. او دا ورته وایم چې دا زما انځور دی چې زما انځورگر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټينگار د هغې د روح او سيوري سره خبرو نور هم پر سر
واخېستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د يو بندي په څېر، لکه په
پنجره کې د يوه مرغه په څېر چې يوازې د ليدو سترگې اړوي را اړوي. او په هرڅه کې
ازاد الوتل ويني، خو په خپل بېوسه ځان يې افسوس راځي. ورته مې وويل:

ته بايد وپوهېږې چې زه د انځورگرانو په پل درومم. ښه انځورگر نه يم او د واقعي او
رښتيني ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترگو ليدل کېدای نه
شي نه يې شم کښلی. زه څنگه کولی شم په نيمايي ادراک سره د يوه بشپړ تن د يوه روح
او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله
ښکلا ډېره او چته ده، خو هغې په همدې ټينگار کاوه.

- «داسې يو ماشوم وکاره چې اوښکې يې په انگو راروانې وي. د ماشوم غټې ښکلې
سترگې او گرد ښکلې مخ وي او ژړا يې په انگو لارې کړې وي. په ژړا يې ورو ورو
سترگې کوچنۍ کېږي. يو څه ته گوري داسې څه گوري چې يوازې خپله يې ويني او د زړه
په سترگو يې ويني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته گوري او کله هم د پراخو
سمندرونو په څپو کښته پورته کېږي او هرڅه ته چې گوري هلته يو څه ورک لټوي داسې
چې بوي احساس او مينه يې د خپل تن په وينو او څولو کې هم احساسوي.»

- خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه يم، داسې چې هرڅه ته گورم، خو د اظهار وس يې راسره نشته. خو هغه سيوري بيا هم ما له غټې گوتې نيسي او د انځور د كښلو غوښتنه كوي.

له ځانه سره ورو په كټ كې اوږم، لاسونه او پښې مې كلكې تړلي احساسول، په سترگو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وويل:
لكه چې دا زما خپل روح دی. اوس زما له تنه الوتې دی او غواړي چې له ما او زما له تنه كسات اخلي، خو هغه راته په ټينگار وايي:
گوره دا دی درواخله د مېز له سره كاغذ او پنسل رااخلي او وايي: د ټوټو نانځكه (گوډۍ) خو دې راته جوړه نه كړه. د نانځكو (گوډيو) جوړنگړه دې راته په لغته ووهله و بجاړه دې كړه، خو اوس ما ته يو انځور وكاږه. په همدې كاغذ او پنسل يې وكښه... ورته وايم:
څنگه يې وكاږم؟

يوه ناوې رسم كړه، يوه ماشومه ناوې چې لاسونه يې په نكريزو سره وي او له هغې سره يوځای مينه احساس او رښتینواله هم وكښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوي ولري او هم د ناويتوب احساس او عاطفه.

- درته ومې ويل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه يم. زه په ښوونځي كې هم په رسم كې بېوسه شاگرد وم. ما نه شواي كولى چې رسم وكاږم، خو زه ستا سيوري ستا روح... زه درسره مرسته كوم ته پيل وكړه. ورته وايم ښه نو څوك او څنگه انځور؟ احساس او مينه له انځورونو ډېره او چته ده. د دې لپاره خو تراوسه د هنر پرښتو كوم رنگونه نه دي پيدا كړي.

- نو چې داسې وي او د ناوې د ښكلا په نكريزو سره لاسونه د لونگو ځوندي د هغې سرې شونډې ښكلې سترگې نه شي كښلې، نو بيا يوه مور انځور كړه. يوه داسې مور چې د خټو لويه ټوكړې يې پر سر وي درېيم پور ته يې خپژوي. هلته د كوټې بام اخبروي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه يې كوټه راونه څخوي. په كټ كې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وويل:

شيطانه كور دې وړان شه! هغې ورو ځواب راكړ:

چېرته چې رښتيني مينه احساس او صداقت وي هلته شيطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بيدار يم ستا د روح شيطاني برخه په سترگو نه ښكاري. اوس زه يم، زه د دروازي له لارې نه يم راغلی. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور كاږي. زه خبره يم چې تا د نورو انځورونه كښلي دي، خو زما دې تر اوسه نه دی كښلی. بيا ورته وايم:

نوزه څنگه انځور وكاږم؟ ته يې راته وښايه!

- خير چې داسې ده د يوې داسې نجلۍ انځور وكاږه چې پښې ابلې په يخو واوړو كې د خپل راتلونكې په لور منزل كوي، خو گوره چې د هغې مينه او ښكلا هم انځور كړي. او

يا داسې څوك چې د سرپو په نينو لوڅې پښې ږدي او ترڅه لوگي يې دماغ سيزي، خو خپله لاره لندوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرگه وم: زه به سپينې واوري وکارم. د سرپو نينې به هم رسمي کړم. د لوگو دندو کار به هم وکښم، خو ته بايد وپوهېږې چې ښکلا مينه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنگونه تور شنه او سره دي. مينه رنگ نه لري ښکلا له رنگونو او چته ده احساس او عاطفه خو لا څه کوي....

- نو يو انځور بايد اړومرو وکارې، ځکه چې زه بايد دا رسم له ځانه سره ستا د نښې په توگه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بيا يې راته وويل: ولې غلې شوي؟ خبره واوړه! که ته له دې ټولو عاجزه يې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مينه انځور کړه، د هغې د پيو خوند رسم کړه. د هغې مينه او احساس انځور کړه او د هغې د مينې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.

بيا مې خوله راجوړه کړه او ورته ومې ويل:

څو واري مې درته وويل چې: زما پښې ترلې دي، زه بندي يم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندي کوي مې. زما لاسونه ترلې دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سيمونو باندې ترلې دي. په پښو کې مې هتکړې (ځولنې) پرته دي. زه د ازادۍ او اختيار بندي يم. د مدنيت مساپر او لاروی يم....

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه يم. ته بايد وپوهېږې چې مينه احساس او د مينې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوگه کېدای شي چې زموږ د نننۍ د نړۍ هېنداره شي. خو زه اړ يم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حيرانه او اوتره شوه ويې پوښتل هغه نو څه دي؟

مه وارخطا کېږه! هغه داسې ډېر د حيرانۍ شې نه دی، خو کولی شي چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې يو څه رازونه دي او بيا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړي. هېنداره يې د بالښت له لاندې راوويستله. ورو مې ورکړه واخله اوس د انځور پرځای دا واخله. په دې کې ټول انځورونه شته. هغې په بې پروايي سره واپوله وی ويل: په دې به څه وکړم؟

- دا زما د مور د لاس نښه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته يې ويلې ول:

زما د لاس دا نښه وساته چې اړ نه وي چا ته يې مه ورکوه. هېچا ته يې مه ورکوه. وگوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته څير شوه. په هېنداره کې يې د ځوانۍ او پېغلنې مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړيو غلچکيو ليدو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

انځور د زړونو درزا د ښکلا رنگونه د مینې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول.
ورته ومې ویل:

په دې هېنداره کې ښه څیر شه، زړه پکې لیدای شې. یو تن پکې لیدای شې. د مینې او احساس په خوند سربېره د یوه انسان ټول عمر لیدلی شې چې څرنگه پیل کېږي؟ څرنگه پخوالي ته رسي او څرنگه د بېلتانه او جلاوالي ترڅه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هېنداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه یوه نسبتاً اوږده ماضي یې پکې ولیده.

شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوی وو او د لمر څړیکې ته یې لاره پرېښې وه، خو زه د یوه ستړي او اوږده مزله د لاروي په توګه چې د دمه ځای په لټه وي. د ژوندانه خوره وهلي دېوال ته تکیه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلۍ په درانده خوب ځنگېدلې، خو کله چې موټر د پښه نیولي لاروي په څېر د صنعتي پارک له سیمې د کابل جلال آباد لوی لارې ته ورننوت. له لیرې یې خپل ګرڼدیتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې یو سپری له دوو درې ماشومانو سره د سرګ پر څنډه ولاړ وو. لاس یې موټر ته نیولی وو او په پرله پسې توګه یې د لاس په اشاره د موټر د درېدو غوښتنه کوله. هغه ته په تږدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاڅه عمر سپری چې لوگو وهلي کالي یې په تن او پکول یې پر سر وو. په داسې حال کې چې یوه ماشومه یې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جینکیو سره موټر ته راوخت.

ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېدل. له جیبه یې یوه څه پیسې راوویستلې او چلوونکي ته یې وروښودې. همدومره پوه شوم چې وی ویل:

همدومره لرم یخني ده، جنگ دی، نورې راسره نشته پر ما ډېر بد ساعت دی. چلوونکي لومړی دوه زړه شو لکه چې په لږه شېبه کې د جنگ یخني ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخېست. بیا یې ورته د تایید سر و خوځاوه یوه خبره یې وکړه: څه هلته په څو کې کښېښه دغه هم مه راکوه.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنگ يې الوتی او د چا خبره تک زېر
تنبتېدلې وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې يوه پکې لږه
غوټه کې وه په څنگ کې کنبېنولې. د لاساينې لاس يې ورته پرمخ رابښکود. يوه ډېره
کوچنۍ چې د مور له ټټيره راجلا شوې وه. په غېږ کې کنبېنوله، پرمخ يې ښکل کړه. د
هغې په ښکلولو سره يې سترگې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم يې له لاسه ورنه کړ.
شاوخوا يې وکتل د موټر ټوله سورلۍ. نوي راختلي سړي ته ځير وه. نوموړی زما ترڅنگ
ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صيب تاسې د کوم ځای ياست؟
ما چېرې ليدلې يې.

- هو زه د کونړ يم.

ارومرو به مو د کونړ پر لاره ليدلې وي.

- هو کېدای شي زه د کونړونو د ولايت يم دلته په کابل کې افسروم، خو اوس... او بيا يې
سور اسوبلی وکېښ.

- پوه شوم لږ لږ مې ياد ته راځي.

- ويښه ستا نوم؟

- زما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانيو کې زما دنده وه (لاس يې د حربي
پوهنتون ودانۍ ته ونيوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بيا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې
چې يوه وچه کلکه مړې، (ډوډۍ) يې نيولې وه کله به يې خولې ته وروپه او کله به يې پلار
ته ونيوله چېغې به يې سر کړې او د پلار په غېږ کې به يې لالچ پيل کړ او د غټې خور
غېږ ته به يې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په گونگه ژبه نور څوک نه پوهېدل. يوازې پلار او دوه نورې ماشومانې
پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښيښې به يې بهر
کتل پرېشانې شوې، غلې به شوی او د ماشومې په د لاسا کولو به يې ځان مشغول کړ.
خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به يې بېرته واخېستله. هغې به هڅه
کوله چې پام يې وربدل کړي. همدا به يې ورته تکراروله.
هاغه دی توتو وگوره پټي کې گرځي. وگوره هغه سړی چې ټوپک يې په لاس کې دی،
ورته وگوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانې راغله. د مور په اورېدو سره به
ماشومه يو دم غلې شوه او حيران حيران به يې وکتل.

موټر په توندۍ سره د ماهيپر له پېچومې رابښکته کېده، خو په موټر کې به ځېنې سواره
کسان د ماشومې له شور او ځور نه نارامه شول، خو ځېنو نورو به ځانونه چوپ او غلي
نيولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ويل او نه به يې د نجلۍ د شور په باب څه اندېښنه کوله.

موټر بنایسته ډېره لاره وهلې وه. د گوگا منډي دوکانونو ته راوړسېده، پخه غرمه شوې وه. لږمزه خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ویستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتې مرغه سترې ستومانه تالې والې د خپل پلار په غېږ کې پرېوته او وېده شوه. پلار یې ورته د خپل ځادر په پیڅکه پزه پاکه کړه. گاډی ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپینین لمانځه ته کښته شوه.

خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې ویوښتل: څه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟ هغه ځواب راکړ: یره خوا ته مې نه کېږي.

برېښېدل چې ماشومان هم نار ټهور ول. زه هم د خان له خبرې سره پښه نیولی شوم له ځانه سره مې وویل لکه چې پیسې ورسره نشته. زه مې لوی کړ او بیا مې ویوښته: - ما ته ډېر اوتر او ناارامه ښکاري. بیا مې د پیسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسي او له بلې خوا د هغه غرور سره د خپروشر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بیا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمناکه راوسپړله:

- هو زه او بیا یې اسیلی وکېښ. اوس حیران یم چې په دې تنکیو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم. - خبره څه ده؟

- پروني جنگ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه یې را نه په خو شېبو کې واخېستل.

ورته حیران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

- پروني چې د هوايي ډگر په لور د راکټونو زور شو. یو نالتي زما د کور په انگرې کې ولگېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انگرې کې په کالیو وینځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولگېد. ټول تن یې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوتۍ یې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انگرې کې کنده و باسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته یې خښې کړم.

هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې یوه گاوندې راسره مرسته وکړه. له هماغه څښتو چې هغې ترې نغری جوړ کړې وو پر قبر مې ور ډېرې کړې.

او بیا یې ستونۍ ډډ شو، ماشومانو ته یې د سترگو له لاندې وکتل:

- اوس نو کور د هغې مرستون دی لکه چې ټول کلی او کوچې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مرستونونه دي. زه هم د نورو په پیل له خپلو دريو ماشومانو سره په نامالومه لار راهي شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

ګونګوتان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېريال توره تياره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوچنيو ګاډو قطارونه ولاړول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مينځ کې لکه تور بنامار اوږد غځېدلې وو. يو نيم ګاډی به د خپلو سترګيو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بيا چويتيا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وريځو پندونو اخېر کړی وو. فکر کېده چې دا تور تم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو ليدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په څنګ کې نږدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې يې زړه وغواړي يوازې د هيلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وريځ وي، خو چې د څو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وريځ وي او لمر ونه ليدل شي، نو بيا د سړي حواس نور هم مړ ژواندي کوي او د ژوندانه سره مينه او اشتياق (اشتھا) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چايو د تيارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتلم. هلته بېګاني لوبني له خوراکي شيانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوبنو او تورو حشرو نيولی وو. پښه نيولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښوده د ټولو ګډو وډو لوبنو سره سره بيا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. يو ډول نامحسوس او از مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو يوازې خراغونو په سړک کې سترګونه وهل.

لږ نور هم څير شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوريو کې د کور د ډېرو پخوانيو ګونګوتانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسي ختل. ګونګوتانو پخپلو مينځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. يو بل ته سره په ناندریو بوخت ول. يو بل ته يې کيسې کولې او پريو بل يې ملنډې وهلې. د هغوی تر مينځ هم د کترو او کنایو بازار گرم وو.

زه چې د بهر چاپېريال او دننه زړه تنګۍ څخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوت شوی يم. يو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی يم لکه ګونګوت. (کاکروچ) يم، ايا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوتان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شيانو په ځای کې ژوند کوي - بنيادم هم د

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

خوراک پسي دوه خپلې او دوه نورې پور کوي - دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنگون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځايونه خوښوي او دواړه او دواړه... په انسان کې د هرڅه ځانگړنې شته. نو ځکه خو د گونگوتانو اوازونه اورم، نو زه هم يو تيار عيار (سوت موت) گونگوت يم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه گونگوت يم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي گونگوتان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هر حال خبره د دې کور د گونگوتانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

گونگوت په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مرداريو کې گرځي. خو دلته له گونگوت څخه هدف هغه حشرات دي، چې يوازې د خوراكي څيزونو د ساتلو په ځايونو کې ژوند کوي. له گونگوتانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې يې مادرکيک بولي.

خو اوس زه د گونگوتانو په نړۍ کې يم. دوی هم بېله دونيا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور يې هم شېبه په شېبه ځان پسي رابښکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراكي شيانو په لوبښو کې وليد. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه يوازې احساس، بلکه هم داسې يو حالت د يو گونگوت په څېر، د هغو په څېر چې پر ما يې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره گونگوت يم. نو چې گونگوت يم، نو بيا د بيروني نړۍ يوه کيسه درته کوم. له همدې سره يې په درنگ شېبه کې يوه پېښه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:

يو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل مورويپلار سره په يوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په ياد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو ارومرو به يې زما پرستنه کتله او چې لږ څه به نيمکښه وه هغه به يې راباندې بېرته سموله. او چې کله به په خوب کې نارامه وم، نو ارومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به يې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلې. ځکه هغه مهال به يوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د گونگوتانو دونيا زما د رگونو وينه وچه کړه او زه يې د خپل نوعيت په باب (اړه) له بيروني نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هر حال ما د خپل ماشومتوب کيسه کوله. اصلي خبره دا وه چې يو وخت زما پلار يوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم يې بېله دروازه درلوده. يوازې غوا او غوايي به د نوې لارې رانتوتل دا لنډه لاره وه. بنيادمانو کولی شول له دواړو لارو گټه واخلي، خو اوږده لاره يې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

په همدغه کوټه کې چې یوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پتنگانو بنگاری تر غوږو شو. مېرپیان هرې خواته الوتل. مور مې ژر لالتین ولگاوه. درنا په لگېدو سره یې سملاسي بسم الله الرحمن الرحيم وویل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکیو مېرپیانو د راوتلو ځای پیدا کړي. کله چې زما مور وپلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي یې په نغري سترگې ولگېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېرپیانو لښکر راوته. ټولو د شش کلمو په ویلو پیل وکړ، دوغاگانې سر شوې. د مېرپیانو راوتل یې د قیامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټینگار کاوه چې مېرپیانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټینگار کاوه چې دا یوازې مثل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هېو دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتیا چې بې بنیاده نه وه ځکه چې کله به مېرپیان له خپلو سوږو راووتل، نو بیا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، تری تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه ترې سر ټکوم دا گونگوتان دي. دا هغه مېرپیان نه دي، خو یو ورته والی لري. نه یوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته یم. زه هم د ورکېدو په حالت کې یم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. داسې گونگوت چې له ځمکې سره یې اړیکې شلېدلې وي ځوړند وي. د منډا اېښودو مجال ورته نه وي. پلې او رېښې یې غوڅې وي، خو یو ورته والی لرم یا یو ورته والی سره لرو. مور گونگوتان او هغوی مېرپیان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې گونگوتانو ما ته هغه د ماشومتوب کیسه راژوندی کړه. وی ترهولم، وی وېرولم ځکه دوی د بنیادمانو په څېر خبرې کوي. او هماغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، ناندري کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېرپي حیثیت لرم او که دوی هم په خپل موقعیت پوهېږي. خو دا گونگوتې څه بل شان دي. کله چې په کور کې غږغوږ او ښکالو ورکه شي، نو بیا د یو تور لښکر په څېر له خپلو سوږو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغیر کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی یم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان گونگوت احساسوم ورو ورو انساني کړه وپه له لاسه ورکوم. لکه دې نورو چې ان له پخوا یې نه درلودل او په دې ویاړ هم کوي او حق لري چې وویاړي ځکه په خپل نوعیت خبرتیا او شعور پیدا کول د ویاړ جوگه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې گونگوتانو سره همکاسه شوی یم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنګه دا گونگوتې ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېځایه او بې مانا او بې گټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا گونگوتې ډېرې هونښاري او د چا خبره چې د شیطان سر یې گرولی دی.

خو دغه ورځ مې ناڅاپه يو څه په ذهن کې وگرځېدل. ومې پتېيله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهلېزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بيا د دوی د ذهن دهلېزونو کې پلې شوم.

ما ته د گونگوتانو د ونيانۍ ځکه ډېره نوې او عجيبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه يوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپير دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو وليت (ولایت) ويل. بڼه مې په یاد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې يو شيش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمروي نه تود او نه سوړ، نه منی او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې گواکې دوی به بدل وي. کينه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متيازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندنه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به يې کولې او د څښلو لپاره به يې ځانگړې او به گرځولې. نورې ځانگړنې به يې نه درته وایم.

البته له تاسو دې پته پاتې نه وي چې يوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پياوړي کړي ول او هغه د جنت په باب د ملايانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به يې په ډېر خوند جنت ستاينه او يا به يې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولې، نو له خونده به يې خولې ځگونه وکړل. حورې او غلمان به يې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په ويالو کې به ملا خپله ورگډ شو او بڼه په مزه به يې پکې ولمبل. او چې پر منبر به يې يو اوږد اړېمې وکړ، نو د جنت د ستايلو يوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوگن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو يو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونه يې اورېدلې ده چې بل نابنده وويني، نو بيا ورته ځان داسې وپرسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوږو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتيا اندول برابر کړي.

په هرصورت خبره بيا هم د گونگوتو ده. دا اسيايي گونگوتې نه دي چې زه ترې په تنگ يم او زما د سر په کاسه کې اوس او به څښي، بلکې دا لندنۍ گونگوتې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپير لري. حرکات يې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چينگول خو يې په رگونو کې ځای نيولی دی. هغوی چې لږه موده يې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انگرېزي خبرې کوي.

خو زما د کور گونگوتې په زړه پورې مخلوقات دی او ځکه خو ترې زه دوه سپرېمو ته راغلی یم. دوه سپرېمو ته نه، بلکې غواړي ما هم د ځان په څېر کړی. سره له دې چې ما په خپله گله کې نه پرېږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلی ده. یو د بل پسې خبرې اترې، گپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوږو ارتول یې هم لندني عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلمو ټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیوېډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیوېډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم اېښی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینگار کاوه. د یوې بلې گونگوتې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پښې اېښودلو ځای خو هډو درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لرل لرل دې اخواته کړه او دا ووايه چه څه لري؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالا باغ د کلي د دوه تنو ښځو جنگ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنگ سترې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلې چاینکونه او ان د ناوېتوب سره پرستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې ووايه زه دا لرم ته یې لري؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخواني یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوي. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخیست ځکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه گانه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د گونگوتو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکی (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن رښتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم گونگوت کوي او گونگوت په خبرو راوړي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې گواکې ښکر مې نه وي شوی، خو له نېکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د ځېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وگورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډوکي نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د بنجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښنې نه ډک وو. خو د گونگوتو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایي لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د گونگوتو همېشني لاس وهنه او بې شمېره کترې کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

داسې کسان ول چې نوي د بناري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وپريد کړی وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سپری دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروپس کرایه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د گونگوتانو (کاکروچانو) نړۍ گورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا مورواکي نظام په گونگوتانو کې سرراپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغوی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموتکي گونگوتان له خپلې سوږې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو راننوتل او په انجې انگرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو گونگوتانو خپل ښکرونه رانېغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انگرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

د کور دا اوسنی لانتني (لعنتي) اوسيدونکی ډېر بد سپری دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کړی ورځ په پلورنځيو گرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروگانو نومونه اخلي او بيا دغه داروگان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ تړايې «ازمايي» کوي. بلې گونگوتې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه گوري د مېز پر سر خو خخوڅکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواږه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکېني اوسېدونکی چې هر چېرې وي بناد او اباد دې وي. هغه يو اصیل «پکی» وو، مهاجر «پکی» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته گونگوت «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارډ land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنگ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو واري ويلي دي خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني گاونډي په خوله يې پياز هم ونه خوړل. د هاوسنگ (کور مېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې گونگوتان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو گونگوت «الف» څرگنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنگ افسران (کور مېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنگه بڼه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رگونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنگ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروگان چې د کور اوسنی گاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

پوښتنه وکړي چې څه پخوي، چېرته ځي او له چا سره راشه درشه کوي. چا ته مېلمستيا ورکوي او د چا بلنې ته ورځي؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له مورې پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنگه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاڅي. رښتيا چې د لويديځې نړۍ د ازادۍ يوه غټه نيمگړتيا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعيت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکي هم دلته دي. ده ته په کار ده چې مورې په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چايو په پياله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي مورې ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زموږ درناوی بايد وکړي. دی بايد په دې پوهېږي چې د توکړۍ ډوډۍ ورسره زموږ شريکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم بايد ووايي چې هسې مورې ته غاښونه ونه چيچي او نه خو پر مورې ټيم پاس کړي. زموږ رگ ورېښه لنډنۍ شوې ده. دلته بايد د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خوراته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هر څوک تېر شي د هغه جنسيت بدلېږي. دلته هم تر ښځه کېږي او ښځه تر کېږي. زما تر ټه گوره څومره ښه گونگوت جنټلمين دی. يوازې گونگوت نه، بلکې په گونگوتانو کې جنټلمين دی، نو ځکه ورته زه گونگوت جنټلمين وایم.

څومره ښه سپړی دی، زما يوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرگک وي او له غرمې وروسته بيا فيلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننځي، نو سم دم زموږ او ستاسې په څېر گونگوت جنټلمين وي، خو زه د دې کور او سپدونکي ته حيران یم. دا عجيب مخلوق دی. زموږ گونگوتان دې خدای د ده له سيوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لگېدلي، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:

لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې
آ، کوترې، آچو غکې او خراړې،

دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعيت او زموږ موقعيت نه پېژني. غواړي چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستوري وروښاييم لکه چې غواړي لکۍ يې ورته غوټه کړم او په راغلي لار يې رخصت کړم....

خوزه لا د دوی د ذهن په دهلبزونو کې وم. داسې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې خو فرسنگه اوچت یم. پښې مې هم له ځمکې جگې دي. له ځمکې جلا یم، ترې پورته یم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بيا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هديرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته يې په لاس کې وه په وېر او ساه وټيگاه وه. سملاسي يې خلته په دهلبز کې وغورځوله وی ويل: دا واخلي!

يو ډول سپري، مې راوړي دي چې د گونگوتو لپاره ټک وپتري دي. او بيا يې په وېر او سرخوږي، وويل خداى خو دې مو ژر له دې گونگوتو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه...
بڼه وو چې راساً (سملاسي) يې وژل کول.
سملاسي گونگوت «ب» ته ورنږدې شوه وى ويل:
دى لېوني ته گوره. وايې چې يو سړى چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ويل اس مې د ملک کره وټرى!

دى لکه چې د لندن نه خبر نه دى؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتھال پر سرکونو هم رانه ونه گرځي. ملگري يې ورزياته کړه، دى له ځانه خبر نه دى. نن دى که سبا دى دا مال د زرغون شاه دى. ان شاء الله چې د مازيگر ومانبنام ترمينځ به يې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دى زموږ بېحرمتي کوي. ناسپاس دى، نمکحرامه دى او د خپل ځان او زموږ ترمينځ توپير ته قايل نه دى.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوى د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځايه مې کتل چې کوچني زوى مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وى ويل: دا پوسته رسان (ډاگي) سهار مهال راوړى دى. ترې وى پوښتل څه يې ليکلي دي؟
-ته يې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.
کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو يوه جمله يې ترسترگو شوه چې ليکلي يې ول:
کډواله کډه دې په شاه کړه او بل کور ته درومه!

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنينه د کور له کاره وزگار شوه، نو ورو به يې د خپل پام د اړولو لپاره د ډېگ پر سر پوښ گوتې کېښودې او په غريو نيولي اواز به يې دا زمزمه پيل کړه:
دلبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلايت دیده پرابم کرد
دلبرم دلبر.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

او بيا به يې له واره مړې اوبنکې په سرو اننگو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته.
ستونې به يې ډډ شو. يو وار به يې سترگې پورته د دالان پر چت وگنډلې او بيا به يې
خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به يې ونيو د زغم او صبر يوه څپه به يې لکه د زهرو
گوت له ستونې تېره کړه او خپلو بچو ته به يې وويل:
ولې غلې شوي راځئ چې په گډه سره دا سندره ووايو او بيا به ريدي او نرگسې هم د مور
سره يوځای سندره پيل کړه.
د لبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلايت ديده پرابم کرد
د لبرم دلبر ...

ماشومانو به که له يوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به يې ځانونه د مور
په سترگو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به يې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره
يې ځمکې ته ونه لوبېږي او له دې سره به د مور په اننگو کې غرق ول. خو نازينې به هم د
دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو بنايسته زيات وخت به يې
په دې شان تېراوه. خو کله به يې چې د رېدي او نرگس په شونډو او ماشومانه لهجه د
سندرې همدا سر واورېده، نو بيا به د مور اننگو ته ځير شول او بيا به په فکرونو کې
ډوب شول او د مور د اننگو له پاسه به د راروان سېلاب په څپو کې لکه نېزه وړي لاهو
شول او سندره به هم يو دم غلې شوه. مور به يې يو ناڅاپه کمکې لور نرگسې ته وويل:
- خو ته ژاړې کنه. مور به يې د پخلاينې په دود وويل:
نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژرلي دي. ما هېڅکله نه دي ژرلي هسې توکې به نه کوي.
راځئ چې په گډه سره سندره ووايو او بيا به يې د کورس په ډول او از پورته کړ.

رېدي به هم او از پورته کړ او کله به يې د سندرې په مينځ کې راودانگل.
- مورجانې ته موډ ته رښتيا ووايه زموږ کور چا خراب کړ؟
مور به يې د حيرانې او لږې خندا نه وروسته وويل:
- ای کمعقله موږ کله بل کور درلود. همدا زموږ کور دی زموږ کور هېچا نه دی خراب
کړی.
- خير نو ته يې ولې په سندره کې وايې او چې د مور په اننگو به يې د اوبنکو راروان رود
ته وکتل، نو بيا به يې وسوسه زياته شوه او و به يې پوښتله:
- زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووايه چې
خوشالي پکې وي.
- بچيه جانه (ځويه گله) بله سندره مې نه ده زده.
- دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړې وای.
- دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله راونه نښوده.
- نو همدا يوه.
- هو همدا يوه او بيا به يې د زوی پر سر لاس رابنکوډ او ورته و به يې ويل:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

بچی جانہ (خویہ گلہ) تا دی خدایِ حَلمی کړی. ټولې سندرې خو د خوشالی نه وي او ټولې سندرې خو سړی نه خوشاله کوي او بیا به وړې نرگسې هم د مور خبره غوڅه کړه:

- نو چې خپه کوي دې ولې یې وایی؟

- خو کله کله بڼې وي چې وویل شي.

- نو د څه لپاره بڼې وي؟

- ته اوس دا خبره پرېږده. راځئ چې سندرې ووايو.

*** **

بنايسته زيات وختونه تېر شول. نيازيښې ډېر رازونه په خپل زړه کې وساتل. رېدی هم بوتکی شو. نرگسه هم د لوبو د وينځلو شوه، خو نيازيښې خپل بچي په اميدونو رالوی کړل. د نن سبا په هيله او په دې هيله چې څانگه به نن سبا کې گل شي. ژر به ستاسو پلار کور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللی دی او چې کور ته به یې څوک ليرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به یې ملایان کړل چې گواکې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هيله دي.

خو د جنگ بنامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلميو د تنو سرونه یې ټوپ کړل، خو نيازيښې د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په يوه سندرې کې راغوټه کړې او تل یې په ژبه او تن بار گرځوله.

شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړۍ یې هېڅ ونه شلېدلې. يوه ورځ چې د مني ساړه لا نه وو لگېدلې. ماشومان په کوڅه کې په لوبو اخته ول. رېدی هم د کوڅې د لوبو شوی وو. ټولو ماشومانو د جنگ پېښې کولې. يوه ډله به د بلې پرواندي د ډېوال څنډې ته پټېدلې او په مقابل لوري به یې د خولې بارونه چلول. جنگ اوس زموږ د کوڅو مينځته راغلی وو او دا مهال یې زموږ کوڅو او انگرېونو ته هم لاره کړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپير یې درلود. د ماشومانو لپاره د لويانو د پېښو او نڅرو تمثيل وو. يوازې د لويانو د ساعت تيرۍ لوبه نه، بلکې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زموږ د کلي شينو چې هر وخت به یې د يوه بېرحمه جنگيالي په څېر پايڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړي به یې په خپل وس او اراده کې نه ول. د يوه خونخوړ کجير په څېر به یې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخېست. ټوله ورځ به یې د خلکو لنګې سپۍ کورنې کولې. د مچيو چکونه به یې راپارول او د کليوالو له شپولونو نه به یې لوګي اسمان ته جگول. نن یې د عادت له مخې د رېدي په سترگو کې خاورې وشيندلې. هغه یې وزوراوه او په ځورولو سره یې ټولو هلکانو شينې ملامت کړې. مانيو له ټولو ترمخه د رېدي ننگه وکړه:

«نا مرده هغه يتيم دی پلار نه لري. مور او تاسو خو پلار لرو، هغه خوارکی ولې ژړوي؟»

- «خوارکي خوارکي اسونه په جنگ کې نه خرېږي، جنگ جنگ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترگه له لاسه ورکړي بیا په زرگونو سترگې ښې راکنښلی شي.»

خو رېډي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د یتیم خبره واورېده. اوبښکې یې وچې شوې، هر څه یې له یاده ووتل. د هلکانو سره د یو مات شوي جنگیالي په څېر یې د جنگ میدان پرېښود. سر پرې وگرځېد داسې لکه چې پاس اسمان پرې څرخي او د پښو لاندې ځمکه یې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ یې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی یې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته یې فکر شو چې هغه خو ...

په یوه منډه یې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتیگاه پر دروازه ورننوت او په سوږو سوږو په ژړا شو:

مورجانې ای مورجانې! تا خو موږ ته ویلي ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو موږ ته دروغ ویلي ول، ولې دې موږ ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلگۍ) چې زموږ پلار مړ دی او موږ یتیمان یوو....

او بیا د رېډي د سلگو سره د نازنینې ژړا هم لکه د غم سندرې غبرگه پاتې شوه.

لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستېدو سباوون

ټوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی ډېر وپېږدلی او ترهېدلی وم. له کوتې بهر وچې ځلې له قهره غاښونه چیچل. په کوټه کې هم له یخني د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنگ د لوگیو له دندوکاره د وېرې یخني هم زما په تن لکه خپسه ناسته وه. ماشوم زوی مې هم دارنگه ترهېدلی وو. ډېره وېره یې لیدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شپې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به یې وویل:

پلارجانه زه نه وېرېم. زه له ډزو نه وېرېم، خو یوازې یخني مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونیسه چې یخني مې ونه شي.

خو له دې خبرې سره به یې ژامې لکه د شوې د پانې په څېر ورپېدې. په خپلو خبرو به یې ما ته تسلي راکوله. فکر یې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په بړستن کې به یې ځان راوغښتو. سر به یې زما سینې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به یې د خولو تریو بوي راپورته شو. ما به هم سپرېمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوي چې پوره یوه میاشت یې ځان او سر نه و وینځلی لږ څه تسکین راکړ.

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو گوليو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزې به يې هم راغورځول.

د سهار له راتلونې نه له مخه د ډزو درزهار غلی شو، خو خوبونه ټول تېنېدلې ول. د کوټې له چته ډېرې خاورې په برستنو او غوړيدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوي د باروتو له بوي او لوگيو سره هماغه شان لکه د ډزو او از چې زموږ د خيالونو په دهلبزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شريکه سره يې د نابيللو په څېر زموږ سترگې او دماغونه هم سپزل.

له کړکۍ نه بهر توره خره لېرې شوې وه سهار مهال لگېدلی وو په کوڅه کې د پښو ښکالو اورېدل کېده. يوه تورسري د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه برستن يې پر سر وه لکه ترهېدلې مرغۍ او تره روانه وه.

يو ژوبل سړی هم ورپسې گوډ گوډ کېده په ارتو گامونو يې لاره لټوله. هېچا شاته نه کتل بله ډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر يو د پښو په ويستو دی. د ښار خلک د يوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سرکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پښه نيولې روان ول. ښار د غم ورا په سر اخېستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړي د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بيا دروازه د راځه په غږ سره نيماکښه شوه. نور ماشومان ټول په خواږه خوب وېده ول. له ذبيح نه مې غوښتنه وکړه راځه راننوزه، خو همدومره يې وويل:
- يوه خبره مې درته کوله په ټينگار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته راننوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې ومې پوښتل:
- کور ته خيريت وو.

- هو دا ساعت خيريت وو؟

نو څرنگه په دې توره خره کې دلته راغلې؟

- هو خيريت، خوزه په تاسې پسې راغلم.

د ذبيح حيرانۍ زه نور هم حيران کړم. د يوې پوښتنې او ځواب په شپو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حيران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چانه وي رالويدلې او څه بده پېښه نه وي شوي.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنگهار مې له ياده ووتل له نويو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل گاونډي اوترو خبرو زه هم حيران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

ماشومان هم له ځايه راپاخېدل. ټول په خپلو ځايونو کې په تاو برستونو کې کښېناستل
په وارخطايي مې بيا پوښتنه راغبرگه کړه:

ما مه حيرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دى؟ خو هغه په نوره وارخطايي بيا هم وويل:
زه له همدې امله مور له خوبه راپاخولم او پر تا پسې يې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته
راستون نه شي او له همدغه ځايه دې ...

-زه... ولي؟

مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې پښې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه
حيران کړم او څه بل شان احساس يې راکړ. داسې چې د شکونو جوگه وو. زه يې نور هم
او تر کړم د فکر کولو وس يې راڅخه واخېست.
بيا مې وارونه شوو مې پوښته:

مور دې څه ويل ما ته پوره کيسه وکړه:

-مور مې راته وويل چې بېگه شپه څو وارې ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل.
دروازه يې په لغتو ووهله او هر څه لوبښي کودي يې چپه کړل. بستري يې وپلټلې او په
مور يې ستا د پيدا کولو ټينگار کاوه او دا يې هم ويل چې ...

-نو څنگه ...

-ويلي يې دي بايد خپله ...

او بيا يې مخ سور واوښته او په قهر يې راته وويل:

-زه يو څه درته وایم او ته لا تراوسه هم پوه نه يې.

ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زبر زبر اورېدې ټول مور ته او زموږ خبرو ته ځيرول.

هغه زياته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملگري يې وژلي ول. مړي يې ورته د کور په مخ
کې اچولي ول. د هغوى تورسري او ماشومان يې هم ورته نه پرېښودل او همدا يې
تکراروله چې درې بايد پوره شي بيا به يې ...

زه غلى شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واوږدې او د ذبيح د خبرو په اوږدو سره ټول
په ژړا شول. ټول مې پر ځان پورې د مچيو په څېر وښتول. ټولو په يو ټينگار سره يې دا
خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه ...

خو ماشوم زوى مې تر پښو پورې کلک نښتى وو نه يې پرېښودم او په ډېر ټينگار سره
يې ويلې لالچ يې کاوه:

-زه مې پلار نه پرېږدم. نه يې پرېږدم چې له کوره ووځي. پوليسان به يې د دروازې په مخ
کې ونيسي. زه يې نه پرېږدم پوليسان به يې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د
گاوندې وړينه خولې مې د سفر د تاج په توگه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلى له
کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکيندې وهلې مخ مې
ورستون کړ. همدومره مې ورته وويل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوى مې
تکرار کړه:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

سبا ته د شپې راشه چې پوليسان دې ونه نيسي ...

او ما بيا په لاساينه وويل:

تاسو مه ژاړئ زه به ارومرو سبا ته راشم او بيا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازي راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخېستل. د هغوی د اونکو نېز همداسې بهېده. سترگې يې راته لکې ځکې پاتې شوې. اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوږې ډېر سهارونه راخپښي، خو زما د ستنېدو د سباوون څرک هم نه لگېږي. هغه شپبه هم بيا راستنه نه شوه چې ورشم او بيا له هغوی سره يوځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

گران دوست اصف الم ته،

درې شپې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندي نه داوړه شويو غنمو بوجی. په شا راپورې ايستله. د شرنده خوږ نه په کرار راپورې وتم. لمدي پايڅې له خوږ نه دېرې ته راجگ شوم. غنمو په پتېو کې وږي ايستلي ول.

د دېرې د گڼو ونو په توتانو کې توره دانه په لگېدو وه. د مرغیو سيلونو په اسمان کې لارې کولې. ويالې ډکې روانې وې، خوږ په شرک بهېده. د دېرې په مخکې د غوايانو د اخور مورې دېوال ته تکيه شوم. د وړو بوجی مې کېښوده او رسی مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هيله پيغ نېغ ودرېدم د تخرگو تريو بوي مې تر سپر مو شو. لاس مې په ولاړه بوجی کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازي غره مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاترينه د نړېدلې کلا له انگرې نه خورې زلفې راووته. د تېر کور يې د الوتو تابيا کوله. لومړی يې شرنده خوږ ته پام شو او به په شرک بهېدې. تنکی غرمه په پخېدو وه. بيا يې ما ته وکتل په ليدو مې حيرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لېرې پاس په وستل کې يو سړی د خپل خره پسې چابک روان وو. ښه ورته ځير شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا درومي. بيا يې د دروازي د درشايي له مورې د پښو په څوکو لاندې کڅ ته وکتل هېڅوک نه برېښېدل. ورو راروانه شوه، د مړوند بنگړو يې شرنګا وکړه. په ټيکري کې يې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکي خو ترخه موسکا يې وکتل راته مالومه شوه

انځورونه که هېنډاره

محمد اکبر کرگر

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ويل غواړي. سره لاسونه يې په يوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکريزې نه وې که څنگه؟ هغې په ترڅه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره يې! بېگا ته زما د واده شپه ده. لاس نيولې مې ودوي.

حيران شوم، ولې ډولۍ څنگه؟

اسويلې يې وکېښ وی ويل، ما ته ډولۍ او جنازه يوشی دی. زه د خپل قسمت بنده گۍ يم... حيران ودرېدم، خو هغې خبره بيا واروله وی ويل:

که ترې يې چې اوبه درته راوړم. يوه شېبه مو له تندي ډک لیده کاته وکړل. زړه يې نه کېده چې زما له څنگه لېرې شي. د بوجۍ د راوړلو په بهانه راتړدې شوه، بوجۍ يې شا ته راواړوله. د لونگو د زونډي خوږ بوي يې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې يې راواړوله، ولونه يې راته سم کړل. د تتر درزا يې ښه په درز اوږېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنگه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په ياد په اسمان کې د سيلاني کوټرو کتار وينم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وايي. نه خور راته د هاغه فقير حسن کيسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنگينې شېبې غزل اوږوي.

شپه تر نيمايي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومې واز کړې وو. تورگل له لېرې غرنيو سيمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې تړلې وې. پيره دار په درنو گامونو په دهلبز کې ښکته پورته کېده. تورگل په يوه ساه د ميده باي او ميده باي غږ کاوه. دا د پيره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. يو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه يې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې يې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترينگلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لاندې يې يو شان سپړل. ټول بنديان د هغه په زگړو يو راوېښ شول. په خپلو ځايو کې کښېناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بيا بيا يې د پيره دار پيره دار رانژدې شو د کلاشينکوف ميله يې ورته راواړوله. په لاس يې ورته اشاره وکړه يعنې چې غږ دې مه باسه اجازه نشته همدغلته ومړه بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده يې له ځانه سره سکيندې ووهلې او بيا يې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راټول او بېهوشه پرېوت.

ټوله شپه مې سترگې سره ونه ښتې. هک حيران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله يم چې اوس مې نفس ووځي او زه يم چې شپه راته پېرې شوې ده. او دا پېرې هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېرونه خپه کړي او بيا رانه لېرې

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

شي. يو جلاد، يو قصاب، د انسانانو قصاب، او مور د قصاب په انگر سره راټول يو. تر سهاره وېش پاتې شوم. د بندي تورگل د ككړو كاليو ډك جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. كله كله به مې ناخاپه ياد ته راغی چې ژوندي ولاړ دی راته خاندې.

لنډه كالي جگې پاڅې، سپلو ډوډۍ يې په لاس كې ده ترڅو چايو پيالو يې په بل لاس كې نيولې او بوره غواړي او بيا په كټ كټ خاندې. په خپل ځای ناست دی. زړه يې د يو بې وطنه مسافر په څېر تنگ دی. له خدايه مرسته غواړي چې ژر يې سر په كڅوره شي. د حقير ژوندانه سوغات بېرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نيمگړی ارمان يې پوره كېږي، نور روح يې د زندان په تنگو كوټو كې الوځي. په دهلبزونو كې پرواز كوي او ځي. بيا ما ته راټوډې شي په كټ كټ خاندې. همدومره وايي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي ياست. ما خپل پور پرې كړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوك پر ما څه نه شي كولى» او بيا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس كيسه د پرون ده. پر تور سرک پلى روان وم. تور سرک د تورو سمټي كورونو په مينځ كې لكه تور بنامار په ټټر خويپده. شاوخوا مې وكتل د خپل تېر ماضي ټولې ترڅې او رنگينې شېبې كې په يوه درنگ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وكتل يوازې والى او بېوزلي.

پخواني ياران يو هم نه ول. نه هغه وړانه كندواله كلا. نه هغه شپږمه خورونه او رنې او به او نه هغه خورې زلفې او ترڅه خندا. فكر مې وكړ لكه چې زما د ژوندانه ټوله كيسه د سترگو په رپ كې تېره شوه او بيا مې د شنو غنمو او بېرو پولو دره ياد ته راغله لكه چې هلته هم څوك نه وو. په هديرو ورسم شوم. ټولې د يتيم د شلېدلې گربوانه په څېر خورې وړې پرتې وې. د دېرو ونې وچې شوې وې. كلاگانې نرېدلې او دېوالونه يې پر بېخ ناست ول. او بيا مې هماغه له هيبت او دهشت نه ډك زندان ياد ته راغی، شاوخوا مې ونه ليدل. د سپاهي هيبتناكه غږ هم نه اورېدل كېده، خو د تورگل بندي اواز مې تل په غوږونو كې جرنگېده او بيا په همدې سوچونو كې ناخاپه د يوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وى ويل: كرزې يې (ليونى يې) او بيا د خپل ژوندانه له وروستي متاع يعنې....

لندن، ۱۰/۳/۱۹۹۹

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته د گروال بيدار چې د انگړ له دروازي گونښی ولاړ وو په سترگو کې اشارت وکړ. هدف يې دا وو چې ور نژدې شم او څه راته ووايي. زه هم چې د سربازي (سرتېري) په کاليو کې وم ور نژدې شوم. د مامور په څېرمې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وويل:

بېگانه بيا يو لوی دېگ پوخ شو او کور ته يې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمو وو چې د لويو څو کيو د ترلاسه کولو لپاره يې مېلمستياوو ته ښه زور ورکړی وو او لگښت يې هم د کارخانې له جيبه کاوه.

هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې گواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بيت المال د هغه د ساعت تېريو وسيله ده. ما يوازې ورسره د تاييد سر و خوځاوه. همدومره مې وويل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جگړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنگ يو بل ته کوهی وکيني او يو بل له پښو راويسي او راوی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سپرک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازي درلودې چې يوه لويه او بله کوچنۍ وه. لويه دروازه به هروخت تړلې وه. يوازې د خرڅ د لاری او د آمرصیب د گاډي د راتلو په موقع به پيره دار بېرته کوله او بيا به بېرته ډېره ژر تړل کېدل. له دروازي نه په ننوتلو سره به د سړي سترگې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لگېدلې. هلته چې به يو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به يې په ډېر ځير څارل. هغه د مرکزي دايرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصیب په دويم پور کې کښېناسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته يوه ښه ارته او سوره وړه زينه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پر خلاف يوازې آمرصیب پکې نه کښېناست، بلکې آمرصیب يو سکرتر گوتی هم له ځانه سره په خونه کې کښېنولی وو چې هغه يو عادي سرباز (سرتېري) وو. داسې سرباز چې له پيرې او گرمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې تورې له برېښ يا په بله مانا د خپل قلم له څوکې يې هر څه خوړل. هغه د معمول پر خلاف د آمرصیب په دفتر کې کار کاوه.

سرباز (سرتېری) چې قد یې نسبتاً ټیټ او لږ څه هډور برېښېده، د سر وېښتان یې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر آرام او د چا خبره د سرې سینې خاوند وو - سرباز هغه څه کولی شول چې نورو نه شول کولی او ان لوی آمرصیب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دوران په پوره زیات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوی انگر کې پای ته ورسېده او هره ورځ یا هره اونۍ یا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډگروال بیدار د هغه مړې مړې خبرې، د انگر په مینځ کې پېښې او زما د ذهن یو بورېونوونکې کیسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې یخه په ځان احساس کړه وپرې او ترهې به واخېستم. زما دا ویرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو یوازې هغه وخت له دغې وپرې زما ولي سپک شول چې کله د اصلي کیسې په پای وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصیب خبره کوله.

د لوی آمرصیب چالاکی او زرنګي هم د شیطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو یې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر یو عادي سرباز (سرتېری) وو په خپل دفتر کې ځای ورکړی وو. هره ورځ یې نازاوه. دی یوازې سرباز (سرتېری) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډبرې او خټې یې په مخ کې ډبرې کړي او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصیب هم ورته درناوی درلود او باید یې لرلی وای. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصیب شخصیت ته خاص پالش ورکاوه او هغه یې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکیو کې یکه تاز ځلېده، دغه راز یې هڅه کوله چې په لویو فرهنگي مجالسو او غونډو کې هم د یوه عالم او فاضل شخصیت په توګه وپېژندل شي - نو ځکه خو سمندر ته خدای ورکړې وه - خولۍ یې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه یوازې د پیرې او گزمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنیو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندر یو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به یې مقالې لیکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصیب نوم کښل کېده. ځکه چې آمرصیب اړ وو چې له هغه نه پورته لویان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علمیت او فضیلت په مقیاس اوسنی پوست ډېر کوچنی او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.

خو بلې خوا ته نور سربازان (سرتیري) هم په دغه انگر کې کښته پورته کېدل چې په هېڅ شان یې د سمندر نه ښه نه اېسېدل. د چاپخونې او د ادارې د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېري په یو لین (کتار) د ټولې د مشر د امر د پرځای کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په یو لین (کتار) تیارسي درېدل او کله چې به د ټولې مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب څېره غوره کړه او غلې به ودرېدل قوماندان به د لین (کتار) مخې ته ځورونې سبب شي چې ډېره موده یې آرام ته پرې نه بنودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرګر

د ټولي قومندان چې په ونه منځني او بنه هډور او د منځني عمر سړی وو هڅه به يې کوله چې په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کې کښېښوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لاین (کتار) پر سر غږ کړ:

«هلکو سم ودرېږئ تيار سي شی! خبرې وانه ورم.»

او بيا به يې د يو نيم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېتو او موډو پورې خبرې پيل کړې او پوره نيم ساعت به يې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لاین (کتار) پر سر د قومندان د خبرو په جريان کې به ورو گونگوسې پيل شو. نيامت (نعمت) چې کلونه کلونه زما د اندېښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به يې د استاد سيفو دا سندره په داسې انداز زمزمه کوله چې ان شونډې به يې رپېدې، ويل به يې:

«ليلا غوتې جان غم نه داری»

او يارماد به ورسره سم د واره سراتاو کړ چې:

«غیر از رنگ زلف ديگه کار نداری»

لاین (کتار) به له يوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرگواری (!) نه کار اخېسته او ځان به يې په ناگارو کې واچاوه. خو چې حوصله به يې ختمه شوه، نو سم د واره به يې په پټکو پيل وکړ.

هلکو! لکه چې نه سړي کېږئ؟ قسم مې دې په رب وي چې د اس سره به مو په يوه اخور وټرم.

اقا به ورو وويل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنايې (اشارې) په اورېدو سره بيا سور سپين شو او په توره مښوکه به يې وويل:

«او مرده... ادم نه شدی؟ مه کتی تو کار دارم.»

خبره دا وه چې هغه زموږ په ټولي کې په خر مشهور وو، او په لاره به هم چې چا خر وليده او دی به هم روان وو، نو روان ملگري به اول څاروي او بيا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چې گوندي انډيوال دې گوره! او بيا به د هغه په اکر کې بدلون راته، خو دا مهال به د قومندان پټکو هر څه غلي کړل. او نيامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. يارماد به هم ورسره ودرېد. څه به يې ونه ويل، خو چې د قومندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بيا به يې زمزمه کړه:

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

الا شا کوکو جان، سرت شال بندازم
الا شا کوکو جان، هر روز نه که دریشی
الا خویش استی ازی بهتر نمیشی
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو...
بیا به سملاسي په لاین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنگ به هم لکه سور الوان
وتنښتېد.

په لاین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله ځکه وایم
چې هغه هره ورځ دې لاین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا
خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو ځکه خو کله چې د لاین (کتار)
سرت ه د موجوده گۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خو دا وه چې په گرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او
کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې
ډگروال بیدار خو به ورته غاښونه چیچل او ویل به یې: «ده ته گوره ټوله ورځ ورته لیکنې
کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې
بې خو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ خو پتیرې کېږي.»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سړو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود.
ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څپېږه وواکه نوموړي ورته همدومره وویل:
«بچیم کار خوب نه کدی!»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخیست او کله به چې په لاین (کتار)
کې ودرېد، نو د ځورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمي ویستل. چا به امر
باله، چا به رئیس او چا به د آمر پنسل پاک... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو
لاین (کتار) ته به له خپل دفتر نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په گړندي
بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انگر
ورنوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرته او ماشیندار یې څنگ ته پراته ول. ذره
بیني عینکې یې پر سترگو وې د تل په څېر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه
وخت راغلي.

ما ویل: خیریت خودی؟

هغه وویل خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

له روغېر نه يې وروسته زما لاس ټينگ ونيو او يوې خوا ته يې کش کړم. ورو يې راته وويل: يو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته يې پيدا کولى شي ډېره سخته اړه ورته لرم. يا به له تا سره وي اړومرو يې راته پيدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وويل مرمۍ... مرمۍ مې په کار دي. خو دانې مرمۍ مې په کار دي؟
نيامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په يو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جگ او نړۍ او ډنگر هډوکن تن درلود. تل به يې سترگۍ په سترگو اېښې وې. زيات وخت به يې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې آرام او صبرناک سړى وو، شمېرلې خبرې به يې کولې - د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت ليدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندگلوي يوازې د سربازانو (سرتېرو) د لين (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټينگار وکړ نوموړي راته سم حال ونه وايه. همدومره يې وويل له ما نه په پيره کې ورکې شوې دي. قوماندان يې رانه غواړي راسره مرسته وکړه. جزايي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وويل سبا ته به يې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بيا کارخانې ته ورننوتلم، نيامت د پرون په څېر زما لار څارله. يو وار بيا په خدا شو، وى ويل:
خدای دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شريک شي!
ورته مې وويل: غم مه کوه.

له لاسه يې ونيولم يوې گونبې ته ولاړو. د خپلې تفنگچې مرمۍ مې ورکړې. مننه يې وکړه او بيا له ما جلا شو. له هغه نه په گونبه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان گواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بيا نيامت هم په سترگو ونه ليد.

نيامت ورک شو او بيا يې چا نوم هم په خوله وانه خېست. په سربازانو (سرتېرو) کې گونگوسى وو له هماغې شېبې زما د ژورو د اندېښنو لړۍ پيل شوه. «نيات و تبتېد». چا به ويل نيامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نيامت د نورو له اذهانو ليرې کېده دومره يې زه ځورولم. هغه شېبه - د گونبه کېدو شېبه د مرميو ورکړه. مننه او بس تری تم کېدل.

مياشتې مياشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لينونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل - خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې - او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منځ قدی او چاغ چمنډ قومندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او مونږ په پوره زغم اورېدې. خو بيا د لين (کتار) پر سر چا د ليلا غوتۍ جان سندر د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نيامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وخنډوي. نيامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېراوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واړه به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغېر وروستۍ شېبه به بيا

انځورونه که هېنداره

محمد اکبر کرگر

راتداعي شوه او ترڅو چې بېرته له هغه ځايه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به يې
ځورولم.

د نيامت له تری تم کېدو نه مياشتې مياشتې تېرې شوی د هغه هېڅ پته ونه لگېده. هغه
تری تم شو. بيا په پيره کې ونه ليدل شو - اوړی تېر شو منی راغی یخني په زیاتېدو شوه.
د ټولې ترخيصونه پیل شول. مور هر یو ترخيص تر گوتو کر - نيامت بيا هم ونه ليدل شو.
هغه تری تم وو. خان هم ترخيص تر گوتو کر - چکچکې پرې وشوې، هرکلی يې وشو،
مبارکي ورکړل شوه او ځېنو کينايي هم وويلې - سمندر هم له تقدیرنامې سره يوځای
ترخيص واخېست. ټولو په يو اواز وويل: نوش جان (!) مبارک (!) فتح و ظفر مبارک (!)
دوه کاله وروسته کله چې په يوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې
مې ذهن ته راتلې - تېرې يادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نويو نيوه،
خو د نيامت وروستی روغېر به چې کله په ذهن راغبرگ شو د واره به يې ټکان راکړ. د
سربازي د دوران نورې کيسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه
کار اخته وو. چاغ چمنډ قومندان او د هغه پټه کی مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډگروال
بيدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما ياد ته نه راتلې. يوازې دومره پوهېدل چې لوی
آمرصیب ښه پرمختگ کړی وو او د نويو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره يې اشتها نوره
هم زياته شوې وه.

ما هم په يو دفتر کې کار کاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم - يوه ورځ چې د سهار
له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې
ته يې تسليت ورکاوه.

لومړی مې څه ونه ويل، خو اندېښنه مې زياته شوه او د چوپټيا پوښتنه مې وکړه:
نسرین وويل مور د دوعا کوله. شکېلا ته مو دوعا وکړه.

زه حيران شوم. د څه دوعا؟ پوښتنه مې وکړه:

شکېلا په ژرغوني اواز وويل: دوی ستا د ملگري فاتحه راکوله. زه هک حيران شوم.
کوم ملگري؟

هغې وويل: د نيامت فاتحه.

زه ټکنی شوم او سره له دې چې ژبه مې گونگه کېدله بيا مې وپوښتله: کوم نيامت؟

هغې بيا په ژړا وويل: هغه چې له تا سره يوځای سرتېری وو. هروخت به يې ستا کيسې
مور ته کولې.

زه حيران پاتې شوم - تا خو ما ته ويلي وو چې هغه تښتېدلی دی.

نه! هغه نه وو تښتېدلی - هغه همدا سې ويلي ول چې تا ته همدمره ووايم.

نو هغه کله ومړ؟

هغې وويل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو... د پردیو د وژنې په جرم پانسي شو او مور مې
د هغه مړی هم ونه لید.

لندن،

انځورونه که هېنډاره

محمد اکبر کرگر

د ليکوال نور اثار

لنډې کيسې:

۱. شېبې چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سينده څه سينده بهېره ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندرې ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندرې وايي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هېنداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنيز اثار:

۲. غني د شگو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي يادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بايزيد روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دويم چاپ ۲۰۰۲ م
۹. ادبيات او د انسان د نننۍ نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لويه جرگه او لويې پريکړې ۲۰۰۳

ژباړنې

۱۱. ترورېزم او جگړه له انگليسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتيک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. يو شمېر څېړنيزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوريت فرهنگي پاليسي (له مهدي دعاگوي او استاد الهام سره گډ کار) ۱۳۶۹-۱۳۷۰

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**